mēte. ff. ꝺ̄ iniu. Itē q̄ꝛ licitū eſt ſeipm̄ corrige
re: ſic̄ etiā fac̄ iurꝭ cōſultꝰ i. l. diuꝰ. ff. de iu. pa.
⁊ i. l. labeo. vbi glo. ff. de ſer. ruſti. pdi. Ego āt
licet: vt arbitror: nihil niſi ſcḋm catholicā ꝟita
tē ſcpſerim: tñ more boni ⁊ fidelꝭ xp̄iani oīa ī
h̄ ope poſita ⁊ etiā ī oīb⁹ alijs meis ſcriptꝭ ꝑ/
ſentibꝰ ⁊ futurꝭ ſctiſſime ſedis aplice iudicio
⁊ determiatōi hūilr ſubmitto. ſciēs ꝙ ſcḋm iu
ra: maxie vt habet i. c. hec ē fides. xxiiij. q. j. ⁊
in. c. dānamꝰ. de ſum. tri. ⁊ fi. ca. nemo īculpa
ri dꝫ q̄ ſua ſcpta ſubijcit ſedi aplice. Quam
dn̄s nr̄ Jeſus xp̄s cum paſtore ſuo ꝓtegat ⁊
glorificet meritꝭ inocētiſſime mr̄is ſue. Cui
ſit honor ⁊ ſempiterna glīa ꝑ infinita ſecla
ſeculoꝝ. Amen.

Btiſſimo atqꝫ feliciſſimo dn̄o dn̄o Sixto
q̄rto ſedis aplice ſūmo pōtifici ſctiſſimo fra
ter Bernardinꝰ de buſti ordis mioꝝ minimus
humilē ac debitā cōmēdatōꝫ.

Non fuit antiſtes: pr̄ o ſctiſſime q̄ſqꝫ
Sꝫ neqꝫ vēturꝭ forte diebꝫ erit
Te magꝭ itacte ꝓconia ꝟgis optās
Et laudes ardēs magnificare ſuas.
Nāqꝫ ſui totū ↄceptꝰ fama ꝑ orbem
Pandit officio Sixte beate tuo
Laudat patrio nunq̄ꝫ fedato cruore
Cerbareo nunqꝫ ſubiacuiſſe iugo
Undiqꝫ mellifluo fert ſup ethera cātu
Letātes videas ſic reſonare choros
Nulla fuit tāto mulier redimita decore
Que ſpēm ſuperet ꝟgo Maria tuā
Cādidior niueo rutilas regina colore
Et radijs cedit clara diana tuis.
Luna ſuū perdit tecū ſociata nitorem
Atqꝫ comes nullū ſol tibi lumē habet
O bn̄dicta dei genitrix: te crimine ſolā
Immunē natus ↄtulit eſſe tuus
Ipſe tuā formās aiam ſic ꝟgo redemit
Crimina ꝙ p̄mi nulla parētis habes
Nō fuit in toto cōceptus ſanctior orbe
Si nō de nato ſint mea ꝟba tuo.
Sꝫ licet h̄ ſacri monſtraret pagina ꝟbi
Turba tñ nup multa rebellis erat.
Ceco nimis meritos tibi gēs tollebat hono/
Cōceptū referēs nō ſine ſorde tuū /res
Uoluerat idoctū ſua ꝑ phātaſmata vulgꝰ
Neſciꝰ inſipidū q̄ tulit auctor opꝰ
Impia ꝟgineā blaſphemās lingua nitorē
Gaudebat dn̄am dilacerare ſuā
Nullus erat diros ī te q̄ ſterneret hoſtes
Spernētes laudes ꝟgo benigna tuas.
Protinꝰ vt nouit ſanctiſſimꝰ iſta ſacerdos
Zelator cultus Sixtus vbiqꝫ tui
Horruit imenſum facinꝰ tantūqꝫ fideles
Cōmonuit pōpulos nō tolerare nefas
Nec mora nogarolꝰ ſapiēs leonardꝰ ameno.
Hoc ſup officiū ↄdidit eloquio
Exultās pulcro: multūqꝫ volumine letus
Clauiger etherei maximus ipſe poli
Juſſit vt innocui ↄceptꝰ feſta triūphis
Atqꝫ ꝑ octauū ſint celebrata diem
Si ergo amiſſos tribuit tibi ſixtꝰ honores
Nāqꝫ tui curā ꝟgo pudoris habet.
Mūdicia i cūctis colit nūc en tua templis.
Jā patet atqꝫ ortus glīa magna tui
Nūc tua deuoti referūt magnalia fratres
Atqꝫ tuis totꝰ laudibꝫ orbis ouās
Hoc aut ſummo reſidēs i culmine p̄ſul
Quo tua pereuit fama ꝑegit opꝰ
Ille tuos cūcto diffudit i orbe triūphos
Eſt q̄bꝫ immēſa glīa parta tibi
Hoc igit ſolitas referas ꝓ munere grates
Glorificās Sixtū ꝟgo Maria tuū
Tā ſibi longeuā tribuas pia ꝟgo ſalutē
Mathuſalē valeat vt ſuperare dies
Deniqꝫ felices poſtq̄ꝫ ↄpleuerit annos
Angelicos interſat iubilare choros
Tu ꝟo inocue laudes q̄ ꝟginis optas
Sixte: precor noſtri cerne laboris opus
Inclita ꝟginei ↄceptus gaudia pulcro
Gentibꝫ ac ḡto pādimus officio
Hoc igit ſupplex rogito ſanctiſſime p̄ſul
Clauibꝫ iſta tuis tāgere ſcripta velis
Robore ſiſte tuo: valeat q̄ dicere noſtꝝ
Uirginis officiū cui celebrare placet
Hoc tibi nō paruas pariet ꝑ ſecula laudes.
Et titulis cedet glīa magna tuis
Inſup eterni genitrix caſtiſſima regis
Gaudia ↄfuſis hoſtibꝫ alta feret
Te quoqꝫ celoꝝ reſonātes cātica ciues
Laudabūt: dn̄am ſic coluiſſe tuā
Ille etiā caſto peperit quē corpe: matris
Premia cultori conferet ampla ſue

Finis

Beatiſſimꝰ i xp̄o pr̄ Sixtꝰ papa quartꝰ:
cū ſibi p̄ntatū fuiſſet ſequēs officiū ↄceptio
nis btē ꝟgis: atqꝫ rogatꝰ eſſet vt ꝑ aliquē vl
aliq̄s ſapiētes theologos illud examiari fa/
ceret. dixit ꝙ ipſemet volebat examinare.
Poſtq̄ꝫ ꝟo diligēter ipm̄ officiū examiauit:
p̄mo illud ore tenꝰ approbauit atqꝫ vt imp̄/
meret ordiauit. Deinde ꝑ h̄ infraſcriptū bre
ue apoſtolicū corroborauit ⁊ ↄfirmauit
¶ Dilecto filio Bernardino de buſti de
Mlo ordis mioꝝ de obſuātia Sixtꝰ papa
quartus ſalutem ⁊ apoſtolicā benedictiōem
Dilecte fili libēt ad ea ↄcedēda iducimur q̄ de
uotōis reſpiciūt icremētū. Tuis igit i hac ꝑ

te ſupplicatõibꝫ īcliari. vt offm̄ ꝯceptiõis b.
ꝟgis Marie ꝑ te ꝯpilatū ⁊ ordiatū. tu ⁊ oēſ
q̄ id voluerit ꝑ deuotõe ſua dicere ⁊ recitare
libere ⁊ licite poſſit & ac valeat &: ſeu poſſint ac
valeāt ap̄lica aucte tenore p̄ñtiū ꝯcedimꝰ pa
rit ⁊ īdulgēꝰ. Nõ obſtātibꝫ ꝯſtitutõibꝫ ⁊ or
diatõnibꝫ ap̄lic & ceteriſq̄ ꝯrijs q̄buſcūq̄.
Datū rome apd̄ ſcm̄ Petꝝ ſub annulo pi-
ſcatoris die. iiij. octobris. Mcccclxxx. ponti
ficatus nr̄i anno decimo. L. Grifus.
Reuerēdꝰ pr̄ frat̄ Matthēꝰ de nouaria or-
dinis minoꝝ: dū eſſet cõmiſſariꝰ ī curia Ro
mana reuerēdiſſimi pr̄is fr̄is angeli de claua
ſio vicarij general' q̄ ad fr̄es de obſeruātia in
ptibꝫ ciſmõtanis exn̄s corā ſctiſſimo dn̄o no
ſtro Sixto. iiij. ſūmo põtifice dixit. placeat
ſctitati vr̄e q̄ celebrātes offm̄ ꝯceptõis b. vir
ginis Marie editū ꝑ frēm Bernardū de
buſti hēant eādē īdulgentiā quā ſctitas vr̄a
ꝯceſſit celebrātibꝫ officiū dn̄i leonardi noga
roli. Sūmꝰ aūt põtifex r̄ndit. Nos ſumꝰ cõ
tenti. ⁊ dedit bn̄dictõꝫ ſuā.

Incipit deuotiſſi-
mū officiū imacl'ate ꝯceptõis gl'oſe ꝟgis ma
rie editū ꝑ frēm Bernardinū de buſti ordis
mioꝝ. Qd̄ q̄dē officiū approbatum ē ⁊ ꝯfir
matū a ſctiſſimo dn̄o nr̄o Sixto. iiij. põtifi-
ce maxio. Qui ad maiorē eiuſdē illibate ꝟgi
nis gl'iaꝫ oīmq̄ fideliū deuotõꝫ: aucte ap̄l'i-
ca ꝯceſſit q̄ h̄ offm̄ poſſit ī dei eccia ſic̄ alia di
uina officia celebrari: ñ ſolū a fr̄ibꝫ ⁊ mõiali-
bus de ordie b. Frāciſci: ſꝫ etiā a ceter & religi-
oſis ⁊ cleric & q̄buſcūq̄. ¶ In p̄mis veſpis añ.

Dixit dn̄s dn̄e mee ſede a dext & inocē-
tie mee all'a. Ps. Dixit dn̄s. cū reli-
q̄s de ſcā maria. Añ. Laudate pueri
dn̄aꝫ ſup oēs gētes ī ꝯceptu gl'ioſaꝫ all'. Añ.
Letatꝰ ſum ī his q̄ dicta ſunt mihi: ꝯcepta ē
hodie regina celi all'. Añ. Niſi dn̄s cuſtodiſ
ſet mr̄em ſuā: angelꝰ tenebraꝝ denigraſſꝫ eā.
all'. Añ. Lauda hierl'm dn̄ꝫ q̄ nõ fec̄ taliter
vlli natõi ſic̄ ſue dulciſſime mr̄i all'. ¶ Sup-
ſcripte añe dicūt̄ ſolū q̄ñ feſtū ꝯceptõis veīt
in ſcd̄a feria. q̄ꝛ totū officiuꝫ in p̄mis veſpis
fit de ꝯceptione. Capl'm

Dominꝰ poſſedit me ī initio viaꝝ ſu-
arū añq̄ q̄cq̄ faceret a principio. ab
et̄no ordiata ſū ⁊ ex antiq̄s añq̄ t̄ra
fieret: necdū erāt abyſſi ⁊ ego iā ꝯcepta erā

Aude mr̄ ſaluatoꝝ: ma Hymnꝰ
gni vellꝰ gedeonis: rubꝫ igne q̄ non
vris veri tēpli ſalomõis. Spõſa dei
ſtella mar &: porta celi tu vocar &: mūdi ſalus.
ſeuiētis caput cedēs Holofernis. Mare ſic
co calle traſis: currꝰ mergēs pharaonis. Arcē
ſyon dn̄aris: pulſis inde iebuſeis. Aſſueri re
gis ſceptꝝ caput tāgēs ꝟgo tuū. mori fec̄ la-
queatū aman ſctis īimicū. Babylonis rex ī
ꝑdā nõ abduxit te captiuā. philiſtei nec Go
lye es traſfixa pugione. Sic ſuū ſol nitoreꝫ:
nūq̄ ꝑdit nec decorē. ꝑmi pr̄is ſic tu labē nul-
lam ſent & nec fetorē. Tu ſol occaſum neſciēs:
lunaq̄ ſꝑ rutilās. tu ſydꝰ lucē pariēs. delicti
nubes ꝑfugās. Nullꝰ ī te ꝯfidētes vnq̄ vi-
dit īfelices. ꝟe tibi nā deuotꝰ ē neceſſe ſit btūs
Ad te ḡ nos clamātes: ī hac valle lachrymā
tes: ad nuptias et̄nales fac veīre triūphātes
Amē. ¶ Põt etiā dici hymꝰ Aue mar & ſtella
℣. Cõceptõ ē hodie ſctē marie ꝟgis all'a. ℟.
Cuiꝰ inocētia deuotas illuſtrat aīas all'. Ad
m̄gt añ. Magnificat aīa mea dn̄ꝫ. ⁊ exulta
uit ſpūſ meꝰ ī deo ſalutari meo q̄ me p̄ſuauit
ab origiali pctõ all'a all'. all'. Orõ

Deus q̄ īmaculatā ꝟginē Mariā vt
digna filij tui mr̄ exiſteret ab oī labe
pcti in ꝯceptõe ſua p̄ſuaſti: tribue q̄-
ſumꝰ vt q̄ eiꝰ inocētie puritatē ꝟacit̄ credimꝰ
ipaꝫ ꝑ nob apd̄ te ſꝑ intercedere ſentiamus
Per eūdē. Ad matut &. īuitatoriū. De ima
culato ꝯceptu ꝟgineo. Jubilemꝰ dõ ſalutari
nr̄o. Ps. Venite. Hymnus

Bn̄dicta femia quā celi laudant ag
mina te ꝯfitemur hodie ꝯceptaꝫ ſine
crimine. Sic̄ ſolar & radiꝰ corruptõ
nis neſciꝰ itraſti mr̄is viſcera o gl'ioſa domia
Nullū redemit filiꝰ ex oī gēte dignꝰ. q̄ te ꝑ-
uauit ꝑuide mūda p̄no ſcelere. Gl'ia tibi do
mie q̄ natꝰ es de ꝟgie. ¶ In. j. nocturno añ.
Eleuata ē marie puritas ſup choros āgl'oꝝ
all'. Ps. Dn̄e dn̄. nr̄. Añ. In ſole poſuit taber
naculū ſuū dn̄s. q̄ꝛ de imacl'ata ꝟgie oī puri-
tate fulgida natꝰ ē xp̄s al'. Ps. Celi enarrāt
Añ. Ab īitio ⁊ añ ſecl'a deꝰ ordiauit eā ⁊ filio
ſuo p̄pauit eā all'. Ps. Dn̄i ē t̄ra. ℣. Libaſti
me dn̄e ex ore leonis all'a. ℟. Et a cornibus
vnicorniū hūilitatē meā all'a.
¶ Ex dictis ſctõꝝ doctoꝝ Lectio p̄ma.

Eatꝰ Ambroſiꝰ ī q̄dā ſmõe de gl'ioſa
ꝟgie Maria expõnēs ꝑpheticuꝫ il
lud. Egredietr̄ ꝟga de radice ieſſe. ſic
de eiꝰ inocētia ꝑteſtat̄ dicēs. Hec eſt ꝟga ī q̄
nec nodus original'. nec cortex venial' culpe
fuit. Hylarius. O ꝟgo benedicta ſup omēs
feminas: que angelos vincis puritate. q̄ om
nes ſctõs ſupas pietate. Hieronymꝰ. Quic
quid ī Maria geſtū eſt. totū puritas. totuꝫ
ꝟitas. totūq̄ gr̄a fuit. ℟. In me gr̄a oīs vi

te ⁊ ꝟitatꝫ. In me oīs ſpēs vite ⁊ ꝟtutꝫ al'. ℣.
Traſite ad me oēs q̄ ꝯcupiſcitꝫ me: ⁊ a gene
ratōibꝫ meis adiplemi. In me. Lectio. ij

I Dē q̄z Hieronymꝰ inq̄t. Quicquid
humanis dici pt ꝟbis: minꝰ eſt a lau
de ꝟginis. Et iterꝫ. Nihil eſt cādorꝫ
nihil eſt ſplendoris. nihil eſt numīs q̄d nō re
ſplēdeat ī ꝟgine gl'ioſa. Et alibi. Nulli du
bium eſt de mr̄e dn̄i q̄n talis debuerit eē que
nō poſſet argui de pctō q̄z fuiſſet ad ī propri
um filij. ℟. Ego mr̄ pulcre dilectōis: timorꝫ
ac magnitudīs ⁊ ſctē ſpei. All'a all'. ℣. Spūſ
meꝰ ſup mel dulcꝫ: ⁊ hereditas mea ſup mel
⁊ fauū. All'a all'. Lectio. iij

B Aſiliꝰ. Quid dulciꝰ frēs chariſſimi:
q̄d iocundiꝰ? Quid ſalubrius? aut
q̄d feliciꝰ q̄z de btā ꝟgīe loq̄. de ꝟgine
cogitare. de ꝟgine pdicare. ⁊ ipā z ī oibꝫ ſeq̄ ⁊
imitari? Hec ē redēptio nr̄a: ſalꝰ: vita: ſpes:
refugiū: ꝯſiliū ⁊ auxiliū nr̄m. Hec ē q̄ fuit in
vtero mr̄is abſq̄z originali pctō ꝯcepta ⁊ ge
nerata. ab oī maritali vicio ſegregata. oī etiā
veniali pctō ꝓuata. ⁊ in cūctis actibꝫ ⁊ mori
bus ſuis ſpūſſcti grā plena ⁊ fecūda. Hiero
nymus. Ceteris per partes gratia preſtatur
Marie ꝟo tota ſe infudit grē plenitudo. ℟
Multe filie ꝯgregauerūt diuitias: tu vero
Maria ſupgreſſa es vniuerſas. All'. all'. ℣.
Vox eñī tua dulcꝫ ⁊ facies tua decora nimis
All'a all'a. ¶ In ſcd̄o nocturno añ. Aſtitit
regina a dextris tuis ī veſtitu deaurato circū
data varietate all'. Pſ. Eructauit. Añ. Flu
minis īpetꝰ letificat ciuitatē dei. ſcīficauit ta
bernaclm̄ ſuū altiſſimꝰ all'. Pſ. Deꝰ nr̄. Añ.
Gl'ioſa dicta ſr̄ de ꝟgīe Maria. q̄z fundauit
⁊ pſeruauit eā altiſſimꝰ all'. Pſ. Fundamē
ta eiꝰ. ℣. Eruiſti a framea deꝰ aīā z meā all'. ℟
Et de manu canis vnicā matrē meā all'a.

Lectio quarta. Sermo.

I Ntemeratā mr̄is ſue ꝯceptōz ſalua
tor noſter innumeris frequēter ꝓpa
lauit indicijs. Quodā eñī tpe religi
oſi quidā in tantā ꝯceptōis altercationē pro
ruperūt: vt ordinis minoꝝ frēs hereticos af
firmarēt. q̄z dei genitricē ſine originali ma
cula conceptā ſuis in pdicationibꝫ ꝓteſtanť
Ea de re apoſtolico iuſſu in pariſienſi ſtudio
publica diſputatio pacta eſt. Ad quā z dicti
accuſatores cū innumeris pene ordinis eoꝝ
doctoribꝫ ꝯuenere Dn̄s ꝟo noſter Jeſus xp̄s
ad ꝓtegendā dilecte mr̄is dignitatē Scotū
De ſcoto doctore ſubtili. ordinis minoꝝ doctorē eximiū ad ciuitatē z
illā ꝓtinus deſtinauit: qui aduerſarioꝝ fun
damentis argumentiſq̄z omibus inconuinci
bili ſermone ꝯfutatis: ita ꝯceptōis dn̄e inno
centiā clariſſime cōprobauit. q̄ omes illi fra
tres ſubtilitatē eiꝰ plurimū admirati obmu
teſcētes ī diſputādo defecere. Quapropť opi
nio minoꝝ a pariſieñ ſtudio illico approbať
Scotꝰ ꝟo doctor ſubtilis ꝓpť h̄ appellatus
victor ad altiſſima vere ſophie ſtudia reme
auit. Illi aūt tā multi accuſatores a pauciſſi
mis ſupati obſtupeſcentes receſſere. ℟. No
lite timere multitudinē iſtā. ego eñī dn̄s ad
iutor veſter. All'a all'a. ℣. Dabo vobis os et
ſapientiā cui reſiſtere nō poterūt oēs aduer
ſarij veſtri. All'a. Lectio. v.

E Adē etiā in ciuitate ſacerdotes erāt
q̄dā dn̄e noſtre innocentiā non cre
dentes: qui vt ſuā melius opinionē z
populis intimarēt: quendā nobilē viꝝ eoꝝ
cōmunicantē opibꝫ obſecrarūt: vt ꝓ ꝯfirmā
da ipſoꝝ ſentētia ſe poſtq̄z aliq̄zdiu finxiſſet Nota admodum temeritaſ
infirmū: mori poſtremo ſimulanſ: ad eoꝝ ec
cleſiā quaſi ꝓ ſepultura magno cū apparatu
turbis comitantibꝫ faceret deportari. Depo
ſitoq̄z in medio eccleſie feretro ſcḋm patrie mo
rē eoꝝ vnus ad populū ꝑorat. Ad mediū ꝟo
ſermonis veniens: ſic illi qui mortuus vide
retur ex parte omipotentis dei pciperet. vt ſi
beata virgo Maria originali fuerat vicio
maculata: protinus a mortuis rediret ad vi
tā. ℟. Alieni inſurrexerunt aduerſū z me: et
fortes queſierunt diffamare animā meā z. ⁊
non propoſuerunt deū ante conſpectū ſuū z.
Ecce eñī deus adiuuat me: ⁊ dn̄s ſuſceptor ē
aīe mee alleluia. ℣. Quare fremuerunt gen
tes: et populi meditati ſunt inania? Ecce.

Lectio ſexta.

P Rebuit aſſenſū z nobilis predictus
ſuggeſtionibꝫ iniquis omibuſq̄z iuř
q̄d ordinatū fuerat pactis: innumerꝫ
fere ſcolaribus ciuibuſq̄z ac diuerſoꝝ z ordi
nū fratribꝫ ad exeq̄as ꝯuocatis: predictꝰ ſa
cerdos nobilē illū ꝑ dei virtutē ac potentiā z
ꝯiurauit: pcepitq̄z vt ſi gl'ioſa dei genitrix ꝟ
go originalē ꝯtraxerat maculā: ꝓtinꝰ euigi
laret a mortuis. Cū aūt iteratis iuſſionibuſ
ſepius precepta repeteret: nobilis ille imobi Rectum iudiciū z tuū
lis perſiſtebat. qua de re mirū in modū z ad
miratus preſbyter cū ſequacibus ſuis intre
muit. Coniunx ꝟo ſimulatoris illius tā ne
fande nō inſcia fraudis: cū vſq̄z ad eccl'iā z vi
rū ſuū comitata dolorē lachrymis ſiľans pue
niſſ z: illū pꝰ ſacerdotꝫ iuſſa vidēs imobilē: ꝑ
timuit btā z ꝟginē mariti ſui malignā fictōz
debitꝫ mlctaſſe ſupplicijſ. illico ad feretꝝ cur
rēs iacit viꝝ ſuū mortuū q̄ viuꝰ ī eccl'ia fuerat

deportatꝰ. ꝓpť qđ magno eiulatu exclamans
talibꝫ ſacerdote ꝯuicijs imperijt. O ſcelera/
tiſſime: virꝝ meũ occidiſti. Quibꝫ igiť ꝑ ordi/
nẽ fraudibꝫ aſtãtibꝫ enarratis: mulier illa cõ
iuge orbata lachrymãs receſſit. Sicq̃ꝫ glřioſa
ꝟgo puritatẽ ⁊ itegritatẽ ſuã h̃ inſigni mira
culo cũ maria adũſarioꝝ ꝯfuſione demõſtra/
uit. ℞. Quicũq̃ꝫ honorificauerit me glřifica
bo eũ. Qui aũt ꝯtẽnũt me erũt ignobiles all'.
℣. Ego diligẽtes me diligo. ⁊ q̃ mane vigila
uerit ad me iueniet me. ⁊ mecũ ſunt diuitie
⁊ glřia. Qui aũt. ¶ In tertio nocturno Añ.
Innocẽtia ⁊ pulcritudo i ꝯſpectu eiꝰ. ſctimo
nia ⁊ magnificẽtia i ſctificatõe illiꝰ all'. Ps.
Cãtate. j. Añ. Qui diligitis dñaz ãnũciate
iuſticiã eiꝰ: ⁊ ꝯfitemĩ mẽorie ſctitatis illiꝰ all'.
Ps. Dñs regnauit exultet ťra. Añ. Iubila
te dño oĩs ťra: cãtate ⁊ exultate ⁊ pſallite i cõ
ceptõe ꝟginis bñdicte all'. Ps. Cãtate. ij. ℣.
Uere dñs ẽ in loco iſto all'. ℞. Nõ ẽ h̃ aliud
niſi domꝰ dei ⁊ porta celi all'.

¶ Lectio ſcti euãgelij ẜm Lucã.

In illo tpe. Loquente Ieſu ad tur/
bas extollẽs vocẽ quedã mlřier de tur
ba dixit illi. Beatus venter q̃ te por
tauit et vbera que ſuxiſti. Et reliqua. Ome
lia.

Lectio. vij.

Admãtiũ mos ẽ dilectiſſimi vt amo/
rẽ ſuũ tacere nequeãt ſed neceſſarijs
charis ſuis efferãt ⁊ ꝓdãt. flãmaſq̃ꝫ ſu
as itra pectꝰ ſuũ cohibere nõ poſſint. Enarrãt
frequẽtiꝰ vt ipa aſſiduitate narrãdi ſolatiũ
amoris ſui captẽt ⁊ refrigeria imẽſe dilectõis
aſſumãt. Euenit ſepiꝰ vt etiã clamoroſas vo
ces ꝯtinere nõ poſſint. Hapropť deuota hec
mulier de q̃ euãgeliſta teſtať: glřioſe virginis
amore ſuccẽſa: extollẽs vocẽ ſuã de turba: do
minũ nřm alloq̃ť dicẽs. Beatꝰ vẽter q̃ te por
tauit ⁊ vbera q̃ ſuxiſti. Recte beatꝰ vẽter qui
eterne btitudis aditũ reſerauit. Beatꝰ vẽter
q̃ orbẽ vniũſum bñdictõe repleuit. Btũs vẽ
ter ꝑ quẽ pctõres veniã. iuſti grãm. anglři le/
ticiã. filiꝰ dei hũane carnis ſubaz totaq̃ꝫ trini
tas glřaz ꝑcepit. ℞. Beatã me dicẽt oẽs gene
ratõẽs. Quia fecĩ mihi magna q̃ potẽs eſt: et
ſanctũ nomẽ eiꝰ all'a. ℣. Reſpexit hũilitatẽ
ãcille ſue. ecce ei ex h̃ btãm me dicẽt oẽs gene
ratiõẽs. Quia fec.

Lectio. viij.

Beatꝰ igiť vẽter marie q̃ nulli vnq̃ꝫ fu
it obnoxiꝰ culpe. ſi ei recte ſcꝑturas
ĩnq̃rimꝰ: ſi fideliť rei ꝟitatem ſcruta
mur: nõ mõ actuali ſꝫ etiã origiali macula in
temerata mõſtrať. Perlege ğ codicis huius
ꝟitatẽ q̃ noſcere gelis marie puritatez. Hoc
etenĩ decet xpĩ diſcipulũ: genitricis eiꝰ magni/
ficare ꝯceptũ. Me igiť zelꝰ dñeq̃ꝫ deuotõ ag
nite ꝟitatis amor ac defenſio: pietatis cultꝰ ⁊ af
fectio ad extollẽdã ꝟgis ꝯceptõz accẽdit. ℞.
Laudate dñm oẽs gẽtes. laudate eã oẽs po/
puli. All'a all'. ℣. Bñdicã illã i oĩ tpe. ſꝑ laus
eiꝰ in ore meo All'. all'.

Lectio. ix.

Qui recte diligẽtẽ ſe nõ diligit: pfecto
iniquꝰ ẽ ⁊ ingratꝰ. Qui ꝟo amicum
odit ⁊ pſeq̃ť: immitior tigribꝫ feriſq̃ꝫ
omnibꝫ crudelior demõſtrať. Cur ğ dilectaz
dei genitricẽ. miſeroꝝ refugiũ. deſolatoꝝ ſpez
oĩmq̃ꝫ nřm ſinglřare pſidiũ ꝟginẽ pſequar be
nedictã? Cur aduocatã ſeclři nõ amem? Cur
dñam ⁊ mřem meã immaculatã nõ diligã?
Quõ illiꝰ ꝟgis reticere potero ſctitatẽ que
ꝑ ſua innocẽtia cõcipe meruit ſaluatorẽ? Ex
altabo ğ cũ deuota mlřiere vocẽ meã. Dñaz
dño deuotõem meã dicẽs. Btũs venter q̃ te
portauit. Btã ꝟgo q̃ te ꝯcepit: quã nulla vn
q̃ꝫ pcti ꝯtagio corrupit. ℞. Uidi ſpecioſam
ſicut columbã aſcendẽtẽ deſup riuos aquarũ
cuiꝰ inextimabilř odor erat nimis i veſtimen
tis eiꝰ. Et ſicut dies verni circũdabãt eã flo
res roſaꝝ ⁊ liliũ ꝯualiũ all'a. ℣. Que eſt iſta
q̃ aſcẽdit ꝑ deſertũ ſicut virgula fumi ex aro/
matibꝫ myrre ⁊ thuris: ⁊ vniuerſi pulueris
pigmẽtarij? Et ſic. ℞. Omes moriemĩ. q̃a
in Adã peccauiſtis. tu ꝟo ne timeas o maria
inueniſti grãm apud deũ. Nõ em̃ ꝓ te ſꝫ pro
oĩbꝫ hec lex ꝯſtituta ẽ all'. ℣. Dñs cuſtodiet i
troitũ tuũ ⁊ exitũ tuũ. ex h̃ nũc ⁊ vſq̃ꝫ i ſecu/
lum. Nõ em̃. ℞. Hec ẽ domꝰ dñi firmiť edifi
cata. Bñ fundata ẽ ſup firmã petrã all'a. ℣.
Hic habitabo qm̃ elegi eã. Bñ fundata eſt.
℞. Scalã vidit Iacob. Cuiꝰ cacumẽ celos
tãgebat all'a. ℣. Anglřos q̃ꝫ deſcẽdẽtes ⁊ aſcẽ/
dẽtes q̃ eã lumĩe replebãt. eiq̃ꝫ dñs ĩherebat
Cuiꝰ cacumẽ. ℞. Porta hec clauſa erit pctõ
⁊ nõ apieť Qm̃ dñs deꝰ igreſſus ẽ ꝑ eã. eritq̃ꝫ
clauſa ꝓ̃ncipi all'. ℣. Hec ẽ porta dñi et pctm̃
nõ trãſibit ꝑ eã. Qm̃. ℞. Hec eſt mlřier quã
ꝑparauit dominꝰ filio dñi mei. pulcra nimis
⁊ decora facie. incredibilis pulcritudinis et
formoſa valde: omniũq̃ꝫ oculis gřtioſa All'a
all'. ℣. Et iõ adamauit eã rex plꝰ q̃ꝫ oẽs mu/
lieres. ⁊ poſuit diadema regni in capite eiꝰ.
All'. ¶ Iſta ℞ia diſtribuunť infra octauã. i/
cipiẽdo ſcdã die a tertio ℞io dici ꝑme. ⁊ ter/
tia a q̃rto. ⁊ ſic ſucceſſiue ꝑ ordinẽ. ¶ Ad lau/
des añ. Domũ tuã dñe decet ſctitudo: i lõgi
tudie dierꝝ all'. Ps. Dñs regñit. cũ reliquis
Añ. Introite i ꝯſpectu dñi ĩ exultatione in
conceptu dulciſſime mřis ſue all'a. Añ. Ad/

Alia rñ/ ſoria per hebdo/ madam.

heſit aīa mea pꝰ te. me ſuſcepit dextra tua. ipi
ꝟo iuanū qſiert aīaꝫ meā all'. Añ. Spūs et
aīe iuſtoꝝ bñdicite dño āgloꝝ all'. Añ. Exul
tatōes dei i gutture eiꝰ: byſſus ꝛ purpura in/
dumētū illiꝰ all'. Cap. Dñs poſſedit me. vt s̄.

E Xultet celi ꝯcio Ma ↄi vs̄. hymnꝰ
rie dulci filio: noſqꝫ letemur hodie
ꝯceptōe dñe. Maria mūdi glīa: lu/
cis eterne filia te pſeruauit filiꝰ ab omi labe
penitꝰ. Originalꝰ macl'a cūcta reſperſit ſecl'a
ſola pꝰ natū vicijs nūqꝫ ꝯtacta dicerꝫ. Ma
ria mr̄ grē: exēplar inocētie. te dep̄camur inti/
me nos a pctō prege. Pr̄i nato paclito decus
honoꝛ ꝛ glīa. atqꝫ marie ꝟgini ꝑ ifinita ſcl'a
Amē. ℣. Dñe dilexi decorē domꝰ tue all'. ℞. et
locū hītatōis glīe tue all'. ¶ Ad bñd. añ. Be
nedictꝰ dñs deꝰ iſrl'. qꝛ pſuauit ꝛ fec̄ redēptō
nē mr̄is ſue all'. all'. all'. Orō vt s̄. ¶ Ad pmā
añ. Ex oī tribulatōe eripuiſti me ꝛ ſup īimi/
cos meos deſpexit oculꝰ meꝰ all'. ¶ Ad tr̄iā añ.
Rn̄debo exprobrātibꝫ mihi ꝟbū qꝛ liberata
ſum ꝑ filiū meū all'. Cap. Dñs poſſedit me.
℞. bre. Liberaſti me dñe ex oꝛe leōis all'. all'. ℣.
Et a cornibꝫ vnicorniū hūilitatē meā. All'a.
all'. Glīa pr̄i. Liberaſti. ℣. Eruiſti a framea
deꝰ aīaꝫ meā al'. ℞. Et de māu caniſ vnicā ma
trē meā al'. ¶ Ad ſextā añ. Declinate a me ma/
ligni pſeruauit me grā filij mei al'. Capl'ꝫ

B Eatus hō q̄ audit me ꝛ q̄ vigilat ad
fores meas quottidie: ꝛ obſuat ad
poſtes oſtij mei. Qui me iuenerit in
ueniet vitā: ꝛ hauriet ſalutem a dño. ℞. bre.
Eruiſti a framea deꝰ aīam meā all'. all'. ℣. Et
de manu canis vnicā mr̄em meā. All'a. all'a.
Glīa. Eruiſti. ℣. Uere dñs ē i loco iſto all'a
℞. Nō eſt h aliud niſi domꝰ dei ꝛ porta celi al'.
¶ Ad nonā añ. Redime me a calūnijs hoīm
vt magnificēt deuoti conceptū meum all'a.

Capitulum.

Q Ui audit me nō ꝯfundet. ꝛ q̄ opant
in me nō peccabūt: qui me elucidant
vitā eternā habebūt. ℞. bre. Uere do
minus eſt in loco iſto all'a all'. ℣. Nō eſt hic
aliud niſi domꝰ dei ꝛ porta celi. All'. all'. Glīa
Uere dñs. ℣. Dñe dilexi decorē domꝰ tue all'
℞. Et locum habitationis glorie tue all'.

¶ In ſcd'is veſpis añ. Tota pulcra es ma
ria: ꝛ macula originalis nō eſt i te all'a. Añ.
Sicut lilium inter ſpinas. ſic Maria inter
Ade filias all'. Añ. Cādoꝛ eſt lucis eterne et
ſpeculū ſine macula all'. Añ. Tu glīa hieru/
ſalem tu leticia iſrl'. tu honorificētia populi
nr̄i all'. Añ. O pulcherrima inter mulieres.
pulcre ſūt gene tue collū tuū ſic̄ monilia all'.

¶ Cap. Dñs poſſedit me. Hymnꝰ. Gaude
mater. vel Aue maris ſtella. ℣. Cōceptio eſt
hodie ꝛc̄. Ad magnificat Añ. Sicut cedruſ
exaltata ſum in libano ꝛ ſic̄ cypreſſus i mōte
ſyon. quaſi mirra electa. ꝛ ſicut cynamomū ꝛ
balſamū aromatizās dedi ſuauitateꝫ odoris
all'a all'. all'. Orō vt s̄. ¶ Scd'a die ex di/
ctis ſacroꝝ doctoꝝ Lectio pma.

B Aſilius. O Maria tu cādoris ꝛ de/
coris forma: cui in terris nō eſt equa
lis nec in celi ianua. Cyprianus. O
virgo iuſta ꝛ omni iuſticia pleniſſima: cuiuſ
conceptio ſingularis. Origenes. Que neqꝫ
ſerpentis perſuaſione decepta nec eius vene
noſis afflatibus eſt infecta.

Lectio ſecūda. Hieronymus

C Anit in cātic̄ꝫ de Maria. Ortꝰ ꝯclu
ſus. fons ſignatꝰ. emiſſiōes tue para
diſus. ortꝰ deliciaꝝ in q̄ ſunt ꝯſita vni
uerſa floꝝ genera ꝛ odoramenta ꝟtutū. ſicqꝫ
ſignatus vt neſciat violari neqꝫ corrūpi vl/
lis inſidijs fraudibuſue diaboli. fons itaqꝫ
ſignatꝰ ſigillo totiꝰ trinitatꝫ. Sctūs Cyril/
lus p̄triarcha alexādrinꝰ. Propt̄ filiū teme/
rariū ē in maria ponere culpā aliquā l' pctm̄

S Anctꝰ Ildefonſus Lectio. iij.
archieps toletanꝰ i libro btē ꝟgis di
cit. Btā ꝟgo maria niſi i vtero mr̄is
ſanctificata fuiſſet: mīme eiꝰ natiuitas colen
da eſſet. Sꝫ qꝛ auctē ſctōꝝ patrū digne vt
nouit veſtra charitas venerat̄. ꝯſtat eam ab
ipſo originali peccato fuiſſe immunē: ꝑ quā
nō ſolū Eue ſoluta eſt maledictio: veꝝ etiaꝫ
omnibꝫ eſt bñdictio ꝯdonata. Nullis igit̄
poſtqꝫ nata ē delictꝫ ſubiacuit. nec etiā origia
le pctm̄ in vtero ſanctificata ꝯtraxit.

De ſermone. Lectio. iiij.

H Ijs etiā indicijs puritatē ꝛ inocen
tiā ſuam virgo glorioſa monſtrauit
Debtō em̄ Guidiſaluo archiepō to
loſano. q̄ ꝑpter ſingularē erga dñam noſtrā
deuotōꝫ eiꝰ capellanꝰ nūcupatꝰ eſt. Legit̄ ꝙ
q̄tieſcūqꝫ celebrabat: aderat ei ꝟgo bñdicta.
Cū aūt i die ꝯceptōis eiuſdē ſe ad ſacroſctā
miſſaꝝ ſolēnia pparaet: apparuit illi dei ge
nitrix Maria. eiqꝫ vnā mūdiſſimā planetā
niueo candore radiātē tradidit dicēs. Sci/
as Guidiſalue me ſine originali macula fu
iſſe ꝯceptā. Reuerēter igit̄ feſtū intemerate
ꝯceptōis mee celebrare pcura. Archieps ꝟo
nō ſurdꝰ auditoꝛ: cōpoſuit pulcerrimū de cō/
ceptōe ꝟgis tractatū: ordinauitqꝫ feſtū ima/
culate ꝯceptionis ꝑ totaꝫ hyſpaniā ſolēniter
celebrari. totoqꝫ vite ſue curric'lo ānuati pu/

bñdicte de ꝯceptiōe btē dei genitric;: oī q̄ potuit eloquētia ꝓrauit. Lectio quinta

Beatꝰ Bernͣ. abbas poſt mortē ſuaꝫ totus lucidꝰ cuidā de ſuis fratribus apparuit. Cū aūt oīe eiꝰ indumentum candidū eſſet ſolo ī pectore q̄dā nigerrimi coloris macula videbat̄. Querēti autem fratri vbi illā maculā recepiſſet rn̄dit. Cum tali macula volui tibi apparere: quia dum viuerē in quadā extiti non ꝟa opinione. exiſtimās matrē dn̄i nr̄i originaleꝫ maculā contraxiſſe. Dicas ḡ fili mi fidelibus populis q̄ vidiſti. Lectio ſexta

In reuelatōibꝫ beate Birgitte habetur ꝙ quidā capellanꝰ eiꝰ ſacre theologie doctor eximiꝰ Matthias noīe beatā Birgittā exorauit dicēs. Te deprecor filia vt mihi reuelare digner; ſi bn̄dicta virgo Maria ab originali fuit vicio deturpata. Beata aūt Birgitta dixit. Semel ꝟginem rogaui puriſſimā: vt modum mihi lue ſanctiſſime ꝯceptionis apiret. ipa ꝟo rn̄dit. Ex Joachim ꝛ Anna parētibꝫ ꝑpagatā: ſcias me ab oī pctōꝝ ſorde fuiſſe p̄ſeruatā. Protinus his audit; p̄dictꝰ frat̄ opīonē ſuā depoſuit: feſtū qꝫ imaculate ꝯceptōis annuatim p̄dicās deuotiſſime celebrauit.

De omelia Lectio ſeptima.

Verū qꝛ in fidei nr̄e articul̄ expſſa huiuſce veritat; mētio nō habet̄: oppoſitā tenentibꝫ ptem: hereſis imponere crimen donec aliud eccleſia ſtatuat non debemus. Ita ḡ dn̄e nr̄e innocentiā ꝯceptōis credimus ꝙ tn̄ ꝯtrariū aſſerētes: hereticos non putamꝰ. Fideliū aūt ꝯgruit pietati dei genitricem nullis pctōꝝ ſordibꝫ ꝯtaminatā profiteri. Audite ergo chriſtiani omnes ꝛ credite immaculatā conceptionem virginis glorioſe. Lectio octaua

Sed fortaſſe aliq̄s dicat. Illi recte docent q̄ cauſas de ſingul̄ reddūt. oportet em̄ docentē nō ſolū veꝝ affirmare ſꝫ etiā illiꝰ cām aſſignare. Idcirco diſputando ꝓcedamꝰ: ꝛ fidei nr̄e cām ī mediū arguēdo ꝓferamꝰ. Quāto em̄ mag; rōe nitimur: tāto maiorē ꝟba nr̄a autoritatē ſortiunt̄. Audi ḡ veritatē doctrine q̄ imaculate ꝯceptōis deuotus cultor effectꝰ ꝯſeq̄ris grām miſerationis diuine. Lectio nona.

Dicit beatꝰ Thomas ī.iij. pte ſumme Quos deꝰ ad aliq̄d eligit ita preparat ꝛ diſponit vt ad illud ad qđ eliguntur inueniatur idonei: iuxta illud aplī. Idoneos nos fec̄ miſtros noui teſtamēti: ſꝫ beata virgo ab eterno fuit electa diuinitꝰ vt eſſet mater chriſti. Vn̄ ipa ꝑ ſapientē dicit. Ab eterno ordinata ſum. ḡ deꝰ ꝑ grām ſuā eā ad tam mirabile opꝰ idoneā p̄ſeruauit. Nō fuiſſet autē idonea mater dei ſi vllo tempe vl̄ etiā in momēto fuiſſet ꝑ peccatū ancilla diaboli. qꝛ dedecꝰ filij parēs ſine honore. ḡ mr̄ intacta dn̄i nr̄i ꝑ diuinā grām fuit p̄ſeruata a ꝯtagione original̄ ꝛ actual̄ peccati.

Tertia die ex dict; ſacroꝝ doctoꝝ

Lectio prima.

Auguſtinꝰ in li. de natura ꝛ grā de virgine bn̄dicta ꝓfitet̄ dicens. Excepta ſola ꝟgīe de q̄ ꝓpter honorē dn̄i nullam prſus cū de pctīs agit̄ habere volo q̄ſtionem. Scimꝰ em̄ ꝙ plꝰ ei grē donatū fuit ad vincendū ex omi pte pctm̄ q̄ ꝯcipe ꝛ parere meruit quē ꝯſtat nullū habuiſſe pctm̄. Hac igit̄ ꝟgine excepta ſi omēs ſcti ꝛ ſctē dei cū viuerent interrogati fuiſſent: vtꝝ ſine pctō fuiſſent: oēs vna voce dixiſſent Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ nō habemꝰ: ipi nos ſeducimꝰ ꝛ veritas in nobis nō eſt. Lectio ſcđa.

Sed rn̄det fortaſſe aliq̄s Auguſtinū de pctīs tm̄ actualibꝫ loq̄. Audi rn̄ſum veritatis. Angelicū doctorē mēdacem facis. Multi em̄ ſancti ꝛ ſancte dei regnāt in cel̄ q̄ nūqꝫ actualibꝫ irretiti fuere peccatis. Si ḡ Auguſtinꝰ de actualibꝫ tm̄ loq̄tur: eiꝰ illico ſententia velut veritati ꝯria ab omnibꝫ reprobat̄. Lectio tertia

In his ḡ verbis Auguſtinꝰ nob̄ intimare ꝯtendit neminē eſſe ī regno celoꝝ quē nō tenuerit qn̄qꝫ cathena delictoꝝ. Aliq̄ em̄ originalē tm̄ maculā ꝯtxere: ſicut innocentes ꝛ multi infantuli q̄ poſt baptiſmū ꝓtinus decedētes ad celeſtem gloriaꝫ trāſiere. Alij ꝟo nō modo originali ſꝫ actualibꝫ etiā pctīs ſaltē venialibꝫ ſunt infecti. ſola dei genitrix ꝟgo omi puritate repleta: nullo vnqꝫ fuit violata peccato.

De ſermone Lectio quarta

Legit̄ in quodā btī Dn̄ici opuſculo: ꝙ cū regular; eſſet canonicꝰ ī ep̄atu Toloſano ꝯtra hereticos quoſdam diſputādo cōtendit: qui multas ꝟitati contrarias concluſiones aſſerebāt. Inter alias aūt opiniones: hāc populis p̄dicabāt. beatā ſcꝫ ꝟginem nō fuiſſe ab originali vicio p̄ſeruatā. Cū ꝟo beatꝰ Dn̄icꝰ ſe nō poſſe illis veritatē p̄ſuadere ꝯſpiceret: taliter cū eis cōuenit vt ſuas parit̄ concluſiones in ardēti fornace deponerent: que aūt ignis ardore nō deficerent veridice putarētur. Depoſuere igit̄

hereтici ſuas ĩ medio ignis ꝯcluſiões: inter alia multa dicẽtes. Originali macula cõtaminata fuit ꝟgo Maria. In ꝯtrariũ ꝟo beatus Dñic⁹ affirmauit. ſtatim ḡ falſas hereticoꝝ ꝯcluſiões vorax flãma ꝯſumpſit. Beati ꝟo Dñici veriſſima dicta ĩ medio ardentis flãme ſine vlla penit⁹ leſione nulloqꝫ in eis ignis apparente indicio per tres continuos dies pſtitere. Lectio quinta

IN regno vngarie quidã in theologia magiſter cõtra virginis intacte conceptõem corã rege pdicauit illaꝫ ſanctificatã aſſerens: non aũt ſine macula fuiſſe conceptã. qui talib⁹ irreuerenter dictis: audacie ſue penaſ perferẽs protin⁹ expirauit In Toloſana etiã ciuitate: frater quidã itidem predicare nõ timuit. finita ꝟo predicatione ad capellã q̃ndã miſſam celebraturus acceſſit. In illa ãt imago erat glorioſe virginis in marmore ſculpta. Cũ ḡ ad altare frat̃ ille aſcẽdere pſumpſiſſet. btã dei genitrix virgo vultũ valde terribilẽ ei oñdit ⁊ iratũ ſuã qꝫ ab illo faciẽ reuoluit. ⁊ ſic vſqꝫ ĩ hodiernũ pmanet diẽ. Lectio ſexta.

IN ducatu ſubaudieñ iuxta monteꝫ ſcti Bernardi frater quidã videns mulieres ad cõceptionis pdicatõem pgentes increpauit eas: dicẽs puriſſimã virginem non fuiſſe a dilecto filio ſuo ĩ ꝯceptõne pſeruatã: addiditqꝫ ſi nõ ita eſt hoc: in me obſecro a beata virgine fieri miraculũ vt añ veſperas emittã ſpm̃. Ita igit̃ factũ eſt. Hora etenim illa inuenerũt eũ alij frẽs ſuſpẽſuꝫ per pedes ⁊ mortuum.

De omelia lectio ſeptima

QUia forſitan aliq̃s tacit⁹ dicit. Audi aliã ptẽ ſi vis recte iudicare: iudicãtem enĩ oportet cũcta rimari. ⁊ ordinem reꝝ plena inq̃ſitione diſcutere. Ideo cauillatiões ꝯtrarias videam⁹: ⁊ aduerſantia pferam⁹ argumẽta. oppoſita enĩ iuxta ſe poſita magis elucecũt. poſitiſqꝫ iuxta ſe contrarijs maiora a minorib⁹ diſcernunt̃ Idcirco phs inq̃t potẽtes ad vtrãqꝫ partẽ dubitare: in ſingulis ſpeculamur veꝝ ⁊ falſum. ⁊ alibi: querẽtes ꝟitatẽ ſine diſputatõe: ſiles ſũt q̃ ire ignorãtib⁹. Iuriſcõſult⁹ etiã diẽ diſputãdo meli⁹ ꝟitas inuenit̃ Lectio. viij

PRima igit̃ argumẽtatio ſic procedit Nõ ſunt tãtũ glioſe ꝟgis a deo illi data a nobis extollenda priuilegia: vt detrahat̃ dignitati ac gratie ſaluatoris noſtri. Sꝫ hꝰ p excellentiã dño nřo Jeſu xpo ꝓuilegium attribuit̃ ſingulare. ꝙ ipe ſolus de primoꝝ ſtirpẽ parentũ originali nõ fuit pollut⁹ feditate. Vñ Aug⁹ inq̃t. Teneamus fidei indeclinabilẽ ꝯfeſſionem ꝙ ſol⁹ xps ſine pctõ nat⁹ eſt ĩ ſilitudinem carnis pcti. ḡ nõ ita extollere debem⁹ ꝟgis ꝯceptõeꝫ: vt eaꝫ filio ſuo arbitremur equalẽ. Iõ Aug. diẽ. nõ eſt in filijs hoĩum q̃ſqꝫ ſine pctõ excepto vno mediatore noſtro. Lectio nona

HUius falſitas argumẽti lucida ꝓõt reſponſione diſſolui. ſm enĩ iurꝫ decreta de cõi lege pncipiũ: nemo ſuis dꝫ ſtatutis alligat⁹. Auguſta ꝟo ab eiſdeꝫ mariti ſui grã cẽſet̃ imunis. xps ḡ celi terreqꝫ dñs legi q omes Ade filios p originali ſcelere damnauerat: nulla fuit rõne ſubiect⁹. ſꝫ iure ipo ⁊ p ſue excellẽtiã nature ab omĩ pctõꝝ ſorde extitit alienus. Beata aũt virgo orbis totius regina legꝫ illi⁹ maledictũ nõ p naturaꝫ: ſed p filij ſui grãm pſeruationis euaſit. Nõ igit̃ ex immaculato ꝟgis ꝯceptu dñi nři ꝓuilegium tollit̃: q̃ ſol⁹ p naturã liber nat⁹ eſt a reatu. nec equalis filio mater venerãda mõſtratur. imo ex ei⁹ pſeruatiõe inſignis ⁊ eximia nato ꝓrogatiua ꝯfert̃.

¶ Quarta die ex dictꝫ ſacroꝝ doctoꝝ

AUguſtin⁹ in li. de q̃nqꝫ Lcõ. j. hereſib⁹ in pſona xpi loquit̃ dicens. Si potuit inq̃nari manichee mater mea cũ ipam facerẽ: potui ⁊ ego inq̃nari cũ ex ea naſcerer. Et iteꝝ. Hec ꝙtum de ſpicis manichee mr̃ mea ẽ ⁊ de manu mea fabricata. Et alibi. Charitas feciſti vt nõ ſolũ Maria nõ peccaret: ſed nec q̃dẽ peccatum cogitare poſſet ⁊ ſup cunctos eã reſeruaſti ab omĩ labe pcti. Lectio ſecũda

IN ſermonib⁹ etiã dicit. ſumma dei ſapientia. nullã ĩ maſſa humani generis inuenit viã per quã vt diſpoſuit in mundũ veniẽs: eius ſubueniret luctuoſe perditioni: donec ad illã d̃ qua loquimur virginem ventum eſt. Sed hec mox vt in mundũ per humani generis lineã venit: tãta omnis boni virtute perfecte reſplenduit: vt eã dei ſapientia veridice iudicaret idoneam: vt per ipam in hominẽ veniens: nõ tm̃ reatũ primoꝝ parentũ: ſed etiã totius mundi peccata deleret. Lectio. iij.

IDem angelicus doctor. O mater domini: ſicut in prima femina abũdauit delictũ: ita ⁊ in te ſuperabũdauit omĩs plenitudo gratie. ⁊ ideo ſup omẽs es ignara delicti. Et iteꝝ. Magnifica illũ qui a pctõ reſeruauit. Quis enĩ dicere poterit ſine pctõ ſum natus aut mund⁹ ſum ab omni

ĩniq̃tate dicere audebit: niſi illa ṽgo prudē
tiſſima. animatū tēpluʒ dei excelſi quā de⁹ ſic
elegit ⁊ p̄elegit añ mūdi ɔſtitutōem vt ſctā
⁊ imaculata mr̄ dei eſſet ⁊ filia ab eterno reſ/
uata: incorrupta ab oī labe pcti.

De ſermone Lectio quarta

IN Toloſa quidā diſertiſſim⁹ frater
ɔtra ɔceptionis ĩmaculate ṽgis pu/
ritatē p̄dicauit. Quapropt̄ negate
teſtimoniū veritatꝭ ſtatim finita p̄dicatōne
quidā ex inſperato lup⁹ adueniens eū ſuffo/
cando ac dilacerādo occidit. Quidā etiā ali
us frater domine noſtre innocentiā concepti
onis impugnās. in ipſa predicatione cecus
effect⁹ eſt. Quo ad ſanā mentē conuerſus mi
raculo btē virgini vouendo promiſit ſi eum
illumiaret oppoſitū p̄dicare. quod ⁊ factum
eſt. Lectio quinta

BEat⁹ Anſelm⁹ quadā in epiſtola mi
raculū hoc ita deſcribit. Tempe illo
quo diuine placuit pietati Angloꝝ
gentem de malis ſuis corrigere ⁊ ſue ſeruitu/
tis officijs arti⁹ aſtrīgere: glorioſiſſimo nor/
mādorum duci Gulielmo eādem patriā de/
bellando ſubegit. Audientes autē hoc Da/
ci grauiter indignati: ſe ſuo quaſi heredita/
rio iure priuari: arma preparant: claſſeſq̇
aptant vt normandos a data eis diuinitus
expellant patria. Hoc comperto rex pruden
tiſſimus Gulielm⁹. Elſinum quendā remē
ſis cenobij abbatē in daciā dirigit vt huiuſ/
ce rei inquirat veritatē. Elſin⁹ vero vir ad/
modū ſagacis ingenij: ſtrenue regis negoci/
um execut⁹: ad Angliā reuerti cupiēs: mare
ingredit᷑. Cūq̇ non modicā maris ptem p/
ſpero curſu trāſiſſet: ſubito denſis vndiq̇ ſur
gentibꝫ ventis: horrida tempeſtas mare cō/
mouit ⁊ vndas. fatigatꝭ itaq̇ nautis nec vl/
tra obniti valentibꝫ. fractis remis: funibus
ruptis: cadentibꝫ velis: ſpes ſalutꝭ amittit᷑.
nihil niſi ſubmerſionis ſue indiciū miſerabi
liter expectat᷑. Lectio ſexta

QUm igit᷑ de ſalute corporū deſperati
animaꝝ ſolūmodo curā magnis cla
moribꝫ domino cōmendarēt: ⁊ bea/
tiſſimā dei genitricē: miſerorū refugiū: ac de/
ſperatorū ſpem: deuote reclamarēt. Ecce ſubi/
to quendā venerabilē viꝝ pontificali inſu/
la decoratū inter medias vndas naui proxi/
mū conſpexere. Qui talibꝫ abbatē verbis in
terpellās. Uis inq̇t periculū euadere? Uis
ad patriā ſan⁹ redire? Cumq̇ ipſe cum fletu
id ſe toto mentis affectu appetere reſponderꝫ
Scias inq̇t me ad te a dn̄a nr̄a dei genitrice
Maria directū quā dulciter reclamaſti. et
ſi dictis meis obtemperare volueris ſan⁹ cū
comitibꝫ tuis euades ſeuientꝭ periculū ma/
ris. Promitte ergo deo ⁊ mihi ꝙ ɔceptiōem
puriſſime ṽginis Marie ſolēniter celebra/
bis ⁊ celebrādum p̄dicabiſ. Cūq̇ ſe in omibꝫ
obtemperaturū Elſin⁹ ſpopondiſſet: ptinus
ille diſparuit. ſtatimq̇ ſedatis rugientꝭ pela
gi fluctibꝫ: abbas cū ſuis omnibꝫ incolumis
anglicis applicuit littoribꝫ. Recepte ḡ non
immemor ſalutis: de conceptione immacula
te ṽginis annuatim predicās: eius quoq̇ of
ficiuʒ nō modo ipe deuoto celebrauit affectu:
ſed etiā in remenſi cenobio oibꝫ ſue ditioni
ſubiectis indixit.

De omelia Lectio ſeptima.

SEcunda contra virginis puritateʒ
ratio ſic inſurgit. Si non ɔtraxiſſet
mater dn̄i peccatū originale: nulla
indiguiſſet redemptione: qꝛ nulluʒ cōmiſit
actuale peccatū. Non enim egent qui ſani
ſunt medico: ſed male habentes. Ergo chri/
ſtus nō fuiſſet btē ṽginis redemptor: qꝛ lap
ſum p̄ſupponit redemptio. Et ɔſequēter pfe
ctiſſim⁹ redēptor nūcupari non poſſet. Con
trariū aūt tenet eccl'ia que canit. xp̄e redem/
ptor oīm. ḡ ⁊c. Lectio octaua

OBiectionē iſtā ſententiaꝝ tertō ſub
tilis doctor eliminat dicens. ꝙ Xp̄s
glorioſe ṽginis redēptor extitit per
gratiā p̄uenientē eā a peccato p̄ſeruans. ſi ei
illā nō p̄ſeruaſſet: in originalē maculā in cō/
ceptu cecidiſſet. Alios aūt redemit hoīes p
gratiā lapſum ſubſequentē. Fuit ḡ xp̄s redē
ptor ṽginis benedicte: illā ſordidari non ſi/
nens vlla viciorū feditate. Et h̄ etiā mō bo/
ni q̄uis nō peccauerint angelici ſpūs fuere
redempti. Un̄ Bern̄. ſuper Can̄. dicit. Xp̄s
etiā angelos redemit: illos p̄ſeruādo: hoies
purgādo. Lectio nona.

REdēptio igit᷑ ṽgīs glorioſe pfectior
fuit nr̄a redemptiōe. Meli⁹ em̄ eſt
aliquem a vulnere defendere q̄ʒ poſt
vulneratione remediū adhibere. Poſito er/
go ꝙ aliquis duos de primo vulnerādos cō
ſpiciens: vnum ex illis adiuuaret ⁊ a vulne/
ratione preſeruaret: aliū vero pmitteret vul
nerari. poſtea aūt per medicine ſubſidiuʒ il/
lum redderet ſoſpitati diceretur pfecto vtri
uſq̇ ſaluator: ſed melius ac perfecti⁹ de pori.
Beata igitur virgo per filij ſui gratiam ab
originali fetore preſeruata ab illo extitit p/
fectiſſime redempta. ⁊ ſic obiectio nō obſtat
in contrariū adducta.

Quinta die ex dictꝭ ſanctoꝝ doctoꝝ

Lectio prima

Ricardus de ſancto Victore in ſermone qui incipit. Necdū erāt abiſſi. ſic integritatem virginis benedicte collaudat dicens. Non decuit vt caro Marie qualicunqꝫ foret obnoxia culpe. Nam dei ſapientia indignum credimus vt quā ad lucem gentiū deſtinauit: prauitatibus et illecebris ſineret inuolui. Nec enim ingratus fuit matri: qui patri matriqꝫ precepit honorē exhiberi.

Lectio ſcd̄a.

Licet Bernardus quādoqꝫ ↄtra immaculatā beate virginis ↄceptōem ſenſerit: tamē ſuis in opuſculis frequenter oppoſitū affirmauit. Hec em̄ eſt veritatꝭ natura vt celari diutiꝰ nō poſſit. ſepiuſqꝫ cōtra voluntatē annūcietꝰ pferentꝭ. Dicit igitur deuotꝰ doctor quodā in ſermone: ꝙ incipit: de gaudijs ad gaudia quē in natiuitate beate virginis inſcripſit. Caro Marie ex Adam aſſumpta maculas Ade non admiſit.

Lectio tertia.

Idem quoqꝫ in ſermone aſſumptōis inquit. Quenā poterit lingua: etiā ſi angelica ſit dignis extollere laudibus virginē matrē: Matrē aūt nō cuiuſcūqꝫ ſed dei. Quenā vel angelica puritas virgini illi audeat comparari que digna fuit ſacrarium fieri ſpiritusſcti ⁊ habitaculū filij dei: Hec ille. Si igitꝰ dei genitrix virgo ī originali fuit concepta peccato: Bernardi pfecto ſentētia nō paruo falſitatis notaꝰ opprobrio: quia ſi beatā virginē peccatū corrupiſſꝫ angeli qui nunqꝫ peccauere: noſtriqꝫ primi parentes añ lapſum in puritate illa fuiſſent clariores. Cum ergo dominā noſtrā angeliſ in ſanctitate creaturiſqꝫ omnibꝫ Bernarduſ anteponat: illā proculdubio ab origiāli ſorde aſſerit illibatā.

¶ De ſermone Lectio quarta.

In pago gallico canonicus erat quidam ordine ſacerdos beate ꝟgis horas nocturnas nō paruo mentis affectu ſolitus decantare Hic aūt in villa quadam cū alteriꝰ vxore fornicario miſcebaꝰ amplexu. Cum igitꝰ ſacrilega ſatiatꝰ libidine ſemel in medio noctis ſilentio ad oppidum in quo morabatur redire feſtinaret: pelagꝰ qͦddam trāſmeare cupiens: ſolꝰ nauem ingreſſus: dominice matris horas nauigādo canere cepit. Cūqꝫ inuitatoriū Aue Maria gratia plena dominꝰ tecū diceret. Et iā vſqꝫ ad medium fluminis pertrāſiſſet. Ecce demonū turba illū cū nauicula in pelagi profundū precipitē dedit. eiuſqꝫ ſicut promeruerat animā rapuit ad tormēta. Tertio aūt die ad locum in quo maligni ſpiritꝰ varijs illū cruciabant tormētis: beata dei genitrix Maria ī numerꝭ ſanctoꝝ vallata fulgoribꝫ acceſſit. eſtqꝫ talibꝫ iniquos demones cōuicijs allocuta vt quid mihi famulātis animā iniuſte affligitis. Et demones. Nos inquiunt illā habere debemꝰ quia noſtris in operibꝫ occupatam deprehendimꝰ. Si illiꝰ inquit virgo pia: eē debet cuiꝰ opera peragebat. Mea profecto eſſe cognoſcitꝰ. quoniā matutinas meas duꝫ vos eū peremiſtis decantabat. vnde magni rei eſtis criminis: quia erga me inique egiſtis.

Lectio quinta

His itaqꝫ dictis: demonibꝫ huc illucqꝫ fugientibꝫ ſanctiſſima virgo animā illiūs ad corpꝰ detulit: hominē ab vtroqꝫ funere ſuſcitatū arripiens de profundo pelagi ad portum incolumē adduxit. At ipſe gaudio ⁊ exultatiōe perfuſus ad eiꝰ pedes illico proſtratꝰ. Chariſſima inquit domina mea ⁊ virgo gratiſſima: quid tibi retribuā propter tāta que mihi beneficia cōtuliſti: Precor te ait dei genitrix maria ne amplius in adulterina corruas feditate. feſtūqꝫ īmaculate ↄceptiōis mee fidelibꝫ populꝭ annuncians annuatim ſolēniter celebrare procures. Hec poſtqꝫ beatiſſima virgo locuta ē ad ethereas polorū ſedes angelis comitata perrexit. Canonicꝰ aūt ille heremiticam ac celibē vitā ducens: quod ſibi acciderat cūctꝭ audire cupientibꝫ enarrauit: totoqꝫ vite ſue tēpore intemeratū ꝟginis ↄceptū ſpecialibꝫ nō deſtitit celebrare ſolennijs.

Lectio ſexta

Tempore quo Martinus quintꝰ Romane vrbis pontificatum tenebat. Quidā theologie magiſter Toloſani ſtudij rector determinare auſus eſt beatā virginem originali fuiſſe peccato corruptā. qua de re in furore populi de eadem expulſus ciuitate. Romā veniens apud ſummū pontificē de illata ſibi iniuria conqueſtus eſt: concluſionē ſuā aſſerens publica velle diſputatione tutari. Audiēs autem hoc memoratꝰ antiſtes diem fiende diſputationis indixit. Collectoqꝫ maximo doctorum conuentu: cum frater ille nō veniret: miſſus eſt qui eum nuncius aduocaret. Fratres igitur apud quos glorioſe virginis inimicus hoſpitatus fuerat ad eius cellam pergentes ipm mortuū reperiere: interiora ventris nō habentē. Sicqꝫ beatiſſima virgo ho

ſtis ſui argutias debita mulctatōe ↄfudit

De omelia Lectio ſeptima

Quanto pluries aurū ꝑ ignē trāſiit: tā
to maiorē acq̄rit claritatē. Idcirco
iterū immaculatā beate virginis con
ceptionem in ardenti diſputatiōis flāma re
dinem⁹ quo ei⁹ puritas amplius eluceſcat.
Sic itaq̄ꝫ arguamus. Glorioſa ṽgo Maria
fuit ī vtero mrīs ſanctificata. Unde de illa
canit eccleſia. Sanctificauit tabernaculum
ſuū altiſſim⁹. Cum igit̄ ab actuali mortali:
aut veniali crimine quod non cōmiſerat ſan
ctificata non fuerit. ergo ab originali. San
ctificare eīm eſt de non ſancto ſanctum facere.
ergo ꝛc. Lectio octaua.

Intelligens vocabuli ſignificatōem
perpendet de facili argumentationis
hui⁹ ſolutionē. Sanctificare enim
multis accipit̄ modis. Primo ſanctificare
idem eſt q̄ꝺ in grā cōfirmare. ꝛ hoc modo be
ati dicunt̄ ſancti: quia ſunt in dñi gratia cō
firmati. Dicta ḡ autoritas: ſanctificauit ta/
bernaculū ſuū altiſſimus: de hac poteſt ſancti
ficatione intelligi. Beata etenim ṽgo in ſui
conceptiōe filij: ita in dei fuit gratia ↄfirma/
ta vt ampli⁹ peccare nō poſſet. ꝛ ſic predicta
autoritas de gratie cōfirmatiōe intellecta nō
arguit dñam nr̄am in originali peccato fuiſ/
ſe conceptā. Lectio nona.

Alio etiā modo aliquis ſanctificari
dicit̄: qui ab om̄i impudico actu ab/
ſtinens: deo ſeruit ꝛ miniſtrat in om
ni ſinceritate cordis ꝛ virtute. Et hoc modo
mulieres quedā ſanctimoniales nuncupant̄
Omnes etiā boni eccleſie miniſtri dicuntur
ſancti. Et ideo Auguſtin⁹ Hieronymuſq̄ꝫ
ꝛ Ambroſi⁹ epiſcopos ſuis in epiſtolis ſan/
ctiſſimos appellāt Quia igit̄ beata ṽgo ma
ria omnib⁹ extitit virtutib⁹ redimita: totiuſ
q̄ꝫ ſpeculū ſanctitatis: om̄i etiā vite ſue tem/
pore diuine dedita ſeruituti: angelicā potius
vitā ducens q̄ꝫ humanā. Ideo non immeri
to de illa dicitur: Sanctificauit tabernacu/
lum ſuū altiſſim⁹. Iſtas eīm virtutes ꝛ ſan/
ctimonias ſibi cōtulit altiſſimus a quo om̄e
datū optimū ꝛ omne donū pfectū deſcendit.
Nihil ḡ hec auctoritas ſanctiſſime derogat
virginis cōceptione.

¶ Sexta die ex dictꝭ ſacrorū doctorū.

Lectio prima

Auguſtinus exponens illud Geñ
iij. Ipſa conteret caput tuū: ſic bea
tam virginē cōmendat dicēs. Cū
ſubiectio originalis peccati caput ſit diaboli
tale caput Maria contriuit: quia nulla pec/
cati ſubiectio ingreſſum habuit in anima ṽ/
ginis. ꝛ ideo ab omni macula immunis fuit
Marie etiā innocentiā angelica ſalutatō de
monſtrat dicens. Aue quaſi ſine ve: id eſt ſi/
ne peccato. deinde proſequens addit. gratia
plena. Non foret autē plena gratia: ſi preſer
uationis illi gratia defuiſſet. Auguſtinus.
In celo qualis eſt pater: talis eſt filius. Sic
ꝛ in terra qualis eſt mater ſm carnem: talis
etiam eſt filius. Hec ille. Qui ergo matrem
domini in conceptu aſſerit maculatam: eius
quoq̄ꝫ filium originali predicat vicio ſordi/
datum. Lectio ſecunda

Quemardus. Quicq̄d alijs licet pau/
ciſſimis eſt conceſſum: non eſt credē
dum glorioſe virgini fuiſſe denega/
tum Cū igit̄ primi parentes noſtri ſine vlla
fuerint feditate procreati: aut proculdubio
Bernardi fallax ſentētia. aut ṽgo virginū
dei genitrix Maria originali fuit iuſticia de
corata. Auguſtin⁹ Maria mater xp̄i electa
eſt ꝛ ſup om̄es creaturas preelecta: omnibuſ
gratijs fecundata: omnib⁹ virtutib⁹ ornata
omni ſanctitate in vtero matris repleta: vt
de mūdiſſima matre mūdiſſim⁹ naſceret̄ fili
us. q̄ꝛ ſicut in celo habet patrē imortalē: ſic et
in terra habuit matrem om̄i corruptione ca
rentem. Lectio tertia.

Dominicus. Sicut primus Adam
fuit ex terra virgine ꝛ nunq̄ꝫ maledi
cta format⁹: ita decuit in ſecūdo adā
fieri. Hieronym⁹. Et ſi in ſanctis patribus
ꝛ prophetis grā fuiſſe credat̄: nō tn̄ eatenus
plena. In Maria eīm totius gratie: que in
xp̄o eſt venit plenitudo: q̄ꝫq̄ꝫ aliter ꝛ aliter.
Hec ille. Aliter ꝛ aliter dixit: q̄ꝛ q̄ꝺ xp̄s ha/
buit ex natura: hoc beatiſſima ṽgo ex filij ſui
eſt gratia conſecuta. Nō ergo dño noſtro in
ferre credamus iniuriā: ſi benedictā illi⁹ ma/
trem ab om̄i ſcelerū fetore dicim⁹ illibatam.
Diuus eīm Hieronym⁹ inquit. Nulli dubi
um quin totū ad laudē chriſti pertineat q̄c/
quid digne genitrici ſue ipenſuꝫ fuerit ac ſo/
lenniter adimpletum.

De ſermone Lectio quarta

Temporib⁹ karoli regis francorū
clericus quidā ordine leuita vn/
garie regis germanus beatam dei
genitricē Mariā toto corde dili/
gens: eius deuotiſſime horas decātabat. Hic
parentū ſuorū conſilio nubere volens adole/
ſcentulam quandam valde pulchram acce/
pit in ſponſam Facta igitur a preſbytero nu

pctiali bñdictiõe: ſacriſqȝ miſſaꝝ expletis my
ſterijs: recordat⁹ eſt ſe eiuſdē beate ꝟgis ma/
rie horas die illa iuxta morē nõ cãtaſſe. qua/
propter om̄es ab eccl'ia diſcedere mandans:
ſponſam ꝓo ſuã domū deduci faciēs: ip̄e ſol⁹
iuxta dñi altare remãſit. Cūqȝ beate ꝟginis
horas decantans: antiphonaȝ illã Pulchra
es ⁊ decora filia hieruſalē diceret: apparuit ei
dei genitrix virgo pijſſima: benignaqȝ illum
facie eſt talib⁹ allocuta: Si ğ pulchra ſum ⁊
decora: q̇d eſt ꝙ me dimittis ⁊ aliam ſpõſam
me derelicta ducere ꝯcupiſcis? Nūq̇d nõ ego
ſum pulchrior illa? nūq̇d nõ ego ſum optīe
formoſa? nūq̇d nõ ego ſuȝ valde decora? vbi
vidiſti tã pulchrã? Lectio q̇nta

Ad hec clericus ille defixis ĩ terrã ocu
lis. Dña inquit mea: ſimilitudo tua
omnē mundi pulcritudinem excedit
Tu es ſup choros angelorū eleuata. Tu es
ſup celos celoꝝ exaltata. Quid vis ğ vt faci
am? At illa. Si carnalē ſponſam amore mei
dimiſeris me in celeſti regno ſponſaȝ habere
gaudebis. Et ſi ꝯceptõis mee feſtū a cunctis
chriſtifidelib⁹ celebrãdū p̄dicabis: mecum ĩ
filij mei palatio laureat⁹ triumphabis. Ta
lib⁹ exorſa dictis: ad celeſtia regna virgo ſe
benedicta recepit. Clericus ꝓo domū redire
cõtemnēs: ad quandã prĩnus extra p̄rie ſue
terminos abbatiã ꝑperans: monachali ha/
bitu decoratus eſt. Poſt exiguū aūt tp̄s dñe
noſtre intercedentib⁹ meritis: ad aq̇legie pa
triarchatū aſſumpt⁹ imaculate ꝯceptõis fe/
ſtum a cunctis celebrandū p̄dicans. Cū pro
prijs etiã octauis ſolēnib⁹ annuatim exorna
uit officijs. Lectio ſexta

Uia q̇ȝ figuratiõis Marie puritas
demonſtrat̄. In Gen. eñ ſancta tri/
nitas dixit. Nõ eſt bonū hominem
eſſe ſolū. Faciam⁹ ei adiutoriū ſile ſibi ad ē
ſine pctõ. Hoc aūt in redēptõis humane fi/
gura factū eſt. Hinc Bern. in ſmone aſſum
ptionis inq̇t. Et quidē ad reſtaurationē hu/
mani generꝫ ſufficere poterat ſol⁹ xp̄s. ſiqui/
dem om̄is ſufficiētia noſtra ex ip̄o eſt: ſed bo
num nõ erat nob̄ hoīem eſſe ſolū: ꝯgruū ma
gis erat vt adeſſet noſtre redemptõis ſexus
vterqȝ quoꝝ corruptõi neuter defuiſſet. Hec
ille. Sicut ğ chriſt⁹ redēptor noſter ſine ori/
ginali extitit: ita reparatrix nr̄a Maria re/
demptoris mater intacta illi ſimilis in h̄ fu
iſſe comprobatur.

De omelia. Lectio ſeptima.

Alio modo ſignificare ſignificat idē
quod ſanctuȝ demõſtrare. Et in hoc
ſenſu loquit̄ ſaluator noſter patri ſuo dicēs.
ſanctifica me pater. i. ſanctitatē meã om̄ib⁹ de
monſtra. Hoc igit̄ modo beatã ꝟginē ſancti
ficauit altiſſim⁹: q̇ eiūs ſanctitatē per orbem
vniuerſum innumeris ꝓdigijs declarauit.
Poteſt ⁊ aliter dici: licet hoc aliqualiter do/
mine noſtre derogat puritati. ſanctificauit ta
bernaculū ſuū altiſſim⁹ non ab originali pec
cato qd̄ nõ ꝯtraxerat: ſȝ a fomite originalis
peccati: q: corpus glorioſe virginis ex [illegible]
infecto vt quidã referunt ꝓpagatū: [illegible]
ſm eos contraxerat feditatē: a qua [illegible]
uit illud altiſſimus ante benedicte [illegible]
fuſionem. Lectio oc[illegible]ua.

Poteſt ⁊ aliter ꝓp̄ cõtentioſos rñde
ri. ſanctificare idē eſt qd̄ de nõ ſancto
ſanctū facere. Hoc aūt aggregatuȝ
nõ ſanctus poteſt dupliciter intelligi. priua/
tiue. ſ. ⁊ negatiue tm̄. Primo mõ dr̄ non ſan
ctus p̄uatiue q̇ habet oppoſitū ſanctitatis: ſi/
cut hoc modo diceret̄ nõ videns q̇ eſſet cec⁹.
⁊ talis nõ fuit ꝟgo gl'ioſa: ideo hoc modo nõ
fuit ſanctificata. Alio modo dr̄ nõ ſanct⁹ ne
gatiue tm̄. qui nõ habet actu ſanctitatem: li/
cet non habeat oppoſitū ſanctitatis. ⁊ h̄ etiã
modo xp̄s quo ad humanitatē in ſue conce/
ptionis inſtanti ſanctificat⁹ agnoſcit̄ qui de
ſemetipſo inquit: quem pater ſanctificauit.
In tali ğ ſenſu loquit̄ p̄s. dum canit. San/
ctificauit tabernaculū ſuū altiſſim⁹. i. ꝟginē
immaculatã ĩ ꝯceptõe ſua oĩ ſanctitatꝫ bñdi
ctione repleuit Lectio nona.

Hoc aūt diuine ꝯdecens extitit maie
ſtati. De⁹ eñ vt phoꝝ vtar ſentētia
in om̄ib⁹ generꝫ ſpeciebus aliqd̄ ſingu/
lare indiuiduū pfecit ceterꝫ excellentius: qd̄
alioꝝ omniū metrū eſſet ⁊ menſura. ex quo ĩ
effabilis ei⁹ ſapiētia monſtraret̄. In elemen
tis ignis p̄matū tenet: in aſtris ſol: in ange
lis lucifer: in iumētis bos: in beſtijs leo: ĩ aui/
bus aquila: in piſcibus ſyrena: in hominib⁹
chriſt⁹. Cõdecens ğ altiſſime extitit maieſta
ti: vnam pfectiſſimaȝ ⁊ ſine macula condere
mulierem q̄ mūdicia ac virtute incõparabi
lis inter alias velut matutina ſtella innocē/
tia ⁊ puritate radiaret. Hec aūt excellentia
nulli melius cõpetere potuit ꝙ m̄ri dñi no/
ſtri. Ergo verax eſt opinio d̄ immaculato cõ
ceptu virginali.

¶ Septima die ex dictꝫ ſacroꝝ doctoꝝ
Anſelmus in li Lectio prima
bro de exordio humane ſalutis illi/
bate virginis conceptionem ori/
ginali iuſticia decoratam ſimiliter

dine nõ incõgrua cõprobat dicēs. Si quid
originalis pcti in ꝓpagatõe mrīs dei extitit:
illud ꝓpagantiū nõ ꝓpagate fuit. Deus em̄
qui caſtanee ꝯfert vt int̄ ſpinas: ⁊ a ſpinis re
mota ꝯcipiat̄ alat̄ ⁊ formet̄: nõ potuit h̄ face
re matri ſue? Plane potuit ⁊ voluit. ꝗ ſi vo/
luit ⁊ fecit. Lectio ſcd̄a.

Idem in libro de conceptu virginali
ſic inquit. Decuit vt ꝯceptio illiꝰ ho
minis de matre fieret puriſſima tāta
puritate qua ſub deo nequeat maior itelligi
cui deꝰ pater vnigenitū ſuū quē de corde ſuo
genuerat equalē ſibi ita dare diſponebat. vt
eſſet naturaliter vnꝰ idemq̄ʒ dei pr̄is et v̄gis
filius. ⁊ quam ſibi filiꝰ ip̄e ſubſtantialit̄ ma
trem facere eligebat. ⁊ de q̄ ſpūſſanctꝰ opatu
rus erat vt ex ea ꝯciperet̄ ⁊ naſceret̄ ille de q̄
ꝓcedebat. Lectio tertia.

In epiſtola etiā ad coepiſcopos ang
lie ꝯfitetur dicēs. Nõ puto verum
eſſe amatorē virginis q̇ celebrare re/
ſpuit feſtū ſue ꝯceptōis. Alexāder etiam de
ales qui irrefragabilis theologus nūcupat̄:
in vltimo vite ſue cõſtitutus tranſitu expo/
nens illud Cañ. iiij. Tota pulchra es amica
mea ⁊ macula nõ eſt in te: de virgine glorio/
ſa cecinit dicens. Maria dn̄a mea: tota pul
cra es ⁊ formoſa: ⁊ macula originalis aut ac
tualis pcti in te nunq̄ʒ fuit. ⁊ hec dicēs deuo/
tus doctor benedicte v̄gini ſe cõmēdās felici
ter migrauit ad dn̄m.

¶ De ſermone Lectio quarta.

Aia quoq̄ʒ figura p ſapientē eccle
ſiaſticū ſcripta eſt: q̄ in bt̄e v̄ginis
pſona ꝓloquit̄ dicēs. Ego q̄ſi mir
ra electa dedi ſuauitatem odoris.
Mirra a ſe ⁊ ab alijs vermiū putredines
expellit. Hec aūt ꝓprietas dn̄e nr̄e nõ bn̄ cõ
grueret ſi aliqn̄ a vermibꝫ. i. demonibꝫ p ori/
ginale peccatū corroſa fuiſſet. Ibidē etiam
predictꝰ ſapiens ſubnectit. ⁊ q̄ſi plantatõ ro
ſe in hiericho. roſa enim de ſpinis naſcitur: ⁊
tamē ſpinā nõ habet. ſic dei genitrix Maria
q̄uis de iudea que vtiq̄ʒ peccatꝫ ſpinoſa erat
nata ſit: nullum tamen ſpine id eſt pcti acu/
leum ſenſit. Lectio quinta.

SAlomon etiam in canticis exclamat
dicens. Que eſt iſta q̄ pgredit̄ qua/
ſi aurora cõſurgens? Aurora a lumi
ne incipit ⁊ ſemp in lumīe creſcit quouſq̄ʒ ſo
li iungat̄ ⁊ nunq̄ʒ lumine priuat̄. ſic Maria
virgo puriſſima a lumine diuine grē i cõce/
ptione ſua incipiēs nullis vnq̄ʒ eſt pctōꝝ te
nebris obſcurata: ſʒ ſemp in v̄tutū omnium
claritate ſuccreſcēs: tandē cū ſol iuſticie dul/
ciſſimo filio ſuo i celeſti gl̄ia mirandis circū
data fulgoribus eſt ꝯiuncta. Ideo eiꝰ clari/
tatem intuens Iſa. dicit. Sicut lux meridi
ana clara eſt. Lectio ſexta

Hancigitur v̄ginis excellētiā anim/
aduertens Auguſtinꝰ: eā collaudat
dicens Quis laudes beatiſſime vir
ginis digne decantare valeat? Facta eſt em̄
Maria ianua celoꝝ: ſublimatio apl̄orum:
laus martyꝝ: iubilatio ꝯfeſſoꝝ: ꝯtinētia v̄gi
num: norma ꝑncipū: iuſticia regū: ſalꝰ oīum
populoꝝ. Facta eſt Maria gl̄ia viduarum
gaudiū angeloꝝ: requies aīaꝝ. Facta ē ma/
ria ſalꝰ moꝝ: mors criminū: vita v̄tutū: vir
tus pugnātiū: palma victoꝝ. Facta ē Ma/
ria excelſa ſup ſydera: ſanctior ſup oēs femi/
nas: cuiꝰ vita inclina cūctas illuſtrat eccl̄ias
Abſit ergo rem iſtā facere vt imponamꝰ cri/
men glorie noſtre.

¶ De omelia Lectio ſeptima

VLtima cõtra btām virginē pcella
ſic fluctuare cõtendit: ſm apoſtoli
ſniam om̄es peccauerūt in Adam
Cū ergo btā virgo de ꝑmoꝝ parē
tum ſtirpe pceſſerit: ꝯcludēdū videt̄ ꝙ etiā
ip̄a pctm̄ originale ꝯtraxit. Qui em̄ totū di
cit nihil excludit. Aut ḡ dei genitrix peccaſſe
ꝯuincit̄. aut apl̄i ſnīa falſitatis aſſertiua cõ
probatur Lectio octaua.

EXt apoſtoli verax affirmatio ⁊ con/
cluſioni nr̄e mīme ꝯtraria repit̄ Aut
em̄ apl̄m vlla ſine ꝯmētatõe intelli
gis. aut ecõtrario. Si generalit̄ apl̄i verba
ſine gloſa exponēda exiſtimas: om̄s peccaue
rūt in Adā. ḡ ⁊ xp̄s: q̄ ⁊ ip̄e ex Adā ꝓpagatõ
ne deſcēdit. Hoc aūt eſſet hereticum ꝯfiteri
Si ḡ apl̄m gloſare intēdis. eq̄mꝰ in gloſan/
do lāceas: ⁊ de pari ꝓcedemꝰ. Tu inq̄es. oēs
peccauerūt i Adā pter xp̄m p naturā. et ego:
⁊ pter btām v̄ginē p grām. Sciēdū ḡ ꝙ re/
gulā vl̄is termi q̇ p ſingul' diſtribuit ſuppo
ſitꝗ: diuiaꝝ ſcptураꝝ pagina nõ fuat: q̄ logi/
calibꝫ nõ ē ſubiecta diſciplinis. vl̄em itaq̄ʒ
terminū p maiori tm̄ ſuppoſitoꝝ pte non p
oībꝫ i ſacra ſcptura pleruq̄ʒ itelligi optet. vn̄
de filio pdigo ad Damaſum papā Hiero. ī
quit. Modꝰ ē ſcptураꝝ om̄e nõ ad totū: ſʒ
ad ptē referre maximā: vt ibi. oēs declinaue/
rūt: ſil' inutiles facti ſunt. ⁊ alibi. oēs q̇ vene/
rūt an̄ me fures fuerūt ⁊ latrones. ⁊ Paulꝰ
ad Cho꞉. inq̇t. oībꝫ oīa factꝰ ſum vt om̄es lu
crifacerē. ⁊ ad Phil'. oēs em̄ q̄ ſua ſunt q̄rūt:
nõ q̄ Ieſu xp̄i. Lectio nona.

HEc etenim verba ſic generaliter pro/
lata cum his gloſis intelligi oportet
Omẽs declinauerũt ſimul inutiles
facti ſunt: ſ. qui diuina mandata ſeruare no
luerunt. omẽs qui venerunt ante me: fures
fuerunt ⁊ latrones. ſ. qui a me miſſi non fue/
runt. omnibꝰ omĩa factꝰ ſum. ſ. que ſm deum
fieri potuerũt. omẽs que ſua ſunt querũt: nõ
que Jeſu chriſti. ſ. qui ſunt a charitate ſeparati
Propheta etiã dicit. omĩs homo mẽdax. ſ.
niſi eius a ſpiritu ſancto eloquia procedant.
Jllud ergo apl'i: omẽs peccauerũt in Adam
exponendũ eſt. ſ. qui nõ per diuinã gratiam
fuere preſeruati ſed ab Adam ſm cõmunez
⁊ nõ priuilegiatã legẽ propagati ſunt. Taliſ
aũt nõ fuit mater domini noſtri. ꝗ nõ infecit
eam macula originalis peccati. Si qͣs autez
doctorũ beatã virginez ab originali peccato
ſanctificatã aſſeruit: per gratia ſcꝫ preueniẽ/
tem intelligi oportet. Si vero ſolũ chriſtuꝫ
ſine peccato tradidit extitiſſe exponi operep/
cium eſt per ſui ſcꝫ eſſentiã ⁊ naturam. Bea/
ta aũt virgo per filij gratiã preſeruantẽ. O,
ſi fortaſſe omnino eã peccato maculatã ſan/
ctorum aliquis ſuis in operibꝰ inſcripſit. re/
ſponderi poterit Auguſtini illud ad Vincẽ
tium de ſcripturis ſanctorũ doctorũ. Tale in
quit genus ſcripturarũ a ſcripturis canoni
cis diſtinguendũ eſt. nõ enim ita in eis teſti/
monia proferuntur vt contrariũ ſentire non
liceat. Jubilemus ergo omẽs ⁊ exultemus:
propter immaculatã dñe noſtre cõceptõem.
Valde etenim nobis profuit beatiſſimã vir/
ginem non fuiſſe per originale peccatũ diui
ne maieſtatis inimicã. que eñ nullo vnqꝫ tẽ/
pore vel momento deũ offendit: ſed ſemper in
illiꝰ gratia ⁊ dilectione permãſit. apud ipſuꝫ
confidentiꝰ intercedens ipſiꝰ benignitatem
⁊ miſericordiã pro nobis faciliꝰ impetrabit
¶ Jn octaua omĩa dicantur de die pret: ⁊ ea
que ſequũtur. ¶ Jn primis veſperis Añ.
Virga virtutis ſue miſit dominꝰ ex ſyon do
minare in medio inimicoꝝ ſuorũ all'a. Añ.
Sit nomen dñi benedictũ propter immacu
latũ virginis conceptũ all'a. Añ. Propt' do
mũ dñi dei noſtri faueamꝰ omĩs virginis pu
ritati all'a. Añ. Beatꝰ qui te diligit o Ma
ria. nõ confundet' cũ loquet' inimicis ſuis in
porta all'a. Añ. Qui dat niuẽ ſicut lanaꝫ ab
originali peccato preſeruauit Mariã all'a.
℣. Dominꝰ cuſtodit ab omni malo all'a ¶ ℟.
Cuſtodiuit animã tuam dominꝰ all'a. ¶ Ad
magnificat añ. Quã pulchra es amica mea:
columba mea: immaculata mea: odoꝛ veſti/
mentorum tuorũ ſuper omnia aromata alle
luia all'a all'a.

¶ Ex dictꝭ ſacroꝝ doctoꝝ. Lectio ꝑma

BEatus Thomas i expoſitione an
gelice ſalutationis immaculatã ꝟ/
ginem exaltat dicenſ. Maria pu
riſſima fuit ꝗtũ ad omnẽ culpam
qꝛ nec originale nec mortale nec veniale pec/
catum incurrit. Jdem quoqꝫ in primo ſentẽ
tiarum inquit. Puritas intenditur per re/
ceſſum a contrario. ⁊ ideo poteſt aliquod cre
atum inueniri quo nihil puriꝰ eſſe poteſt in
rebus creatis: ſine vlla contagione peccati. et
talis fuit puritas beate virginis que a pecca
to originali ⁊ actuali fuit immunis. tamen
iſta puritas fuit ſub deo inquantũ erat in ea
potentia ad peccandũ ¶ ℟. Que eſt iſta que
proceſſit ſicut ſol: et formoſa tanqꝫ hieruſalẽ.
Viderunt eam filie ſyon ⁊ immaculatã pre/
dicauerunt eam all'a. ℣. Non tetigit eã Ab/
imelech ſed ipſa confregit caput eius. Vide
runt. Lectio ſecũda

SAncta quoqꝫ mater eccl'ia in feſto vi
ſitationis beate virginis eã magnifi
cat dicens. Beatiſſima virgo dei ge
nitrix Maria a ſuis eſt primordijs dño cõ/
ſecrata. Et iteꝝ. Hec eſt illa de qua ſacra ca
nunt eulogia. Mulier amicta ſole lunã ſub
pedibus habens. ſtellis coronata duodenis
Tante laudes virginis humana lingua ex/
primere non ſufficit. nec etiã ſancti ⁊ iuſti il/
lam in cuius ille quẽ celi capere non poterãt
ſe contulit aula virginali: dignis laudũ pre
conijs ad plenũ efferre potuerunt. Alibi eti
am canit. Sancta ⁊ immaculata virgitas:
quibus te laudibus efferaꝫ neſcio. Si ergo
iuxta eccleſie teſtimoniũ tanta eſt intacte ꝟ/
ginis puritas vt verbis exprimi non poſſit
non parũ profecto errare conuincitur: ꝙ ori/
ginali illam macula cõturpatã fuiſſe arbitra
tur. ¶ ℟. Ornatã monilibus filiã hieruſalẽ
dominus concupiuit. Qui ab originali ma/
cula eam preſeruauit all'a. ℣. O glorioſa do/
mina excelſa ſuper ſydera: que nec primam
ſimilem viſa eſt nec habere ſequentẽ: ſola ſi/
ne exemplo placuit ꝟgo chriſto. Qui ab ori
ginali. Lectio tertia

INfideles etiã beate ꝟginis excellen
tiã denegare nõ audẽt. Vñ in alcora
no Machometi dicit'. Nullꝰ eſt ex
Adã ꝗn tenuerit eũ ſathan. ꝑter Mariã et
filiũ eiꝰ. Acqeſce igit' xpiane ne infideli cru/
delioꝛ erga dñam noſtrã eſſe comproberis.
Matris ſue puritatẽ ita zelatus eſt dñs. ꝙ

etiã infidelibꝫ ipſam noluit eſſe reconditã;
Tanto vero etiã a paganis glorioſa dei geni
trix venerat̃: ꝙ illiꝰ blaſphemator horribili
protinꝰ morte pernecat̃. Erubeſce igit̃ chri/
ſtiane: qui dñi tui matrẽ tot quottidie blaſ/
phemijs ad iracundiã prouocas. tot turpi/
bus contumelijs exagitas. tot periurijs im/
pudenter illã nominare preſumis. Depoſce
igit̃ ſuppliciter veniã tui criminis añ vltiõem
Relinque cõſuetudinis inique proteruiam
q2 nouit dña mutare ſniam ſi tu volueꝛ emẽ
dare delictũ. ¶ R. Quacũqꝫ hora ingemuerit
peccator: omniũ iniquitatũ eius quas ope/
ratꝰ fuerat nõ recordabor. All'a all'a. ℣. Ma
ior eſt em̃ miſericordia mea q̃ꝫ omniũ homi/
num miſeria. All'a all'a.

De ſermone Lectio quarta.

DUm magiſter Alexander de ales
adhuc ſecularis exiſtẽs in vniuerſi
tate legeret Pariſienſi: nolletqꝫ ĩ
maculatũ piſſime virgis celebra
re conceptũ. Volens illũ glorioſa dei geni/
trix Maria ad ſanã reuocare ſententiã: dũ
quadã conceptionis die predictꝰ doctor ſuis
legere cepiſſet diſcipulis tãtis illũ percuſſit ĩ
firmitatibꝫ vt omnibꝫ veluti mortuꝰ videre
tur. Cũ aũt Alexander in ſua permanẽs ſen
tẽtia beate virginis innocentiã adhuc ꝯfite/
ri deſpiceret: alio quoqꝫ anno dũ in eodẽ cõ/
ceptionis die ꝑlegeret eaſdẽ ꝑrinus infirmi
tates incurrit: ſicqꝫ frequentatis vicibꝫ ĩ eo/
dem feſto in horribiles annuatim infirmita
tes incidebat. Quãobrem a ſuis monitꝰ di/
ſcipulis ne glorioſe virgis intemeratã con/
ceptiõem impugnaret: ad ſeipm in eadẽ exi/
ſtens infirmitate reuerſus: deuote vt potuit
regine celi mouẽdo promiſit: ſi optatã illi di
gnaret̃ afferre ſalutẽ pulcerrimũ ſe aliquod
opꝰ ad ſue gl'ie ꝯceptõis editurũ. Emiſſo igi
tur voto ad priſtinam protinus rediit ſani
tatẽ. Tãti g̃ memor beneficij egregiũ q̃dã
volumen melliflue ꝯceptõis iuſcripſit. ima/
culatũqꝫ benedicte ꝟginis cõceptũ multꝭ cõ/
probans rationibꝫ: totũ fuiſſe falſum predi/
cat q̃cquid cõtra illibate ꝟginis ꝯceptiõem
ſuis vnqꝫ in opibꝫ affirmauit. ¶ R. Veniẽt
ad te qui detrahebant tibi: ⁊ adorabũt veſti
gia pedũ tuorũ. All'a all'a. ℣. Virga em̃ tua
atqꝫ correctio tribuit intellectũ ⁊ ſapiẽtiam
All'a all'a.

Lectio q̃nta.

EXemplis etiã naturalibꝫ dñe noſtre
puritas demonſtrat̃. Sicut em̃ ſola
res radij ſuper lutũ deſcendentes: ab
illo deturpari nõ poſſunt: ſed ipm potiꝰ illu/
minare noſcunt̃. Sic ⁊ aĩa btẽ ꝟginis ſup
lutũ humane nature deſcẽdens a luto origia
lis culpe ſordidata nõ fuit: ſed totã potiꝰ hu
manã naturã illuſtrauit. Sicut etiã aurũ
in viſceribꝫ terre nõ corrũpit̃. ſed magꝭ ꝑfi
citur. Sic benedicta virgo in matris viſceri
bus corrupta nõ eſt vlla macula: ſed potiꝰ a
ſpũſancto ſanctificata. Ramus quoqꝫ a bo/
na arbore ꝓueniẽs: in malã arborẽ inſertꝰ nõ
inficit̃ ab ea ſed potiꝰ illi ꝑfectionem tribuit.
Sic aĩa gl'ioſe ꝟgis a deo ꝓueniẽs inſerta ĩ
corpus etiã ex ſemine infecto ꝓpagatũ ma/
culata nõ fuit: ſed ipſum potiꝰ multimoda
ꝑfectione repleuit. Hec aũt omĩa filij ſui gr̃a
fuere ꝑpetrata. Nullꝰ em̃ tã crudelis tãqꝫ ĩ/
pius reperit̃ q̃ ſi matrẽ ſuã facere poſſit: eã ꝑ
fectiſſimã facere nõ ꝯtẽdat. Dñs g̃nr̃ oĩ pie/
tate repletꝰ q̃ benedictã ꝟginẽ de q̃ erat naſci
turus ſummo ſtudio ⁊ arte fabricauit. profe
cto ſanctiſſimũ illud tabernaculũ tãta clari/
tate decorauit: vt nihil nobiliꝰ: nihil excellẽ/
tius: nihilue puriꝰ ĩ toto orbe terraꝝ valeat
cogitari ¶ R. Fac mihi ſanctuariũ ⁊ habita
bo in medio coꝝ. archã de lignis ſethĩ ꝯpige
⁊ deaurabis eã auro mũdo intꝰ ⁊ foris. all'a
all'a. ℣. Elegi ⁊ ſanctificaui locum iſtũ vt ſit
nomẽ meũ ibi ĩ ſempiternũ: vt permaneant
oculi mei: ⁊ cor meum ibi cunctis diebꝫ. Al/
leluia all'a.

Lectio ſexta

SI quis aũt impotẽtiã ĩ xp̄o obijciat:
audeatqꝫ temerarie blaſphemando
aſſerere ipm chariſſimã m̃rem ſuam
nõ potuiſſe peccato cuſtodire: huic tãqꝫ peni
tus ignaro reſpondẽdum nõ duximus. Qui
em̃ triũ pueroꝝ nõ ſolũ corpora ſed etiã ve/
ſtimenta inter vehemẽtiũ flãmas igniũ ſer/
uare potuit illeſa. ⁊ Jonã in ventre ceti cuſto
diuit incolumẽ. Danielẽ etiã horribilium ĩ
medio leonũ ſaluauit intactũ. Matrẽ quo/
qꝫ ſuã preſeruare potuit ab omĩ peccato ĩcor
ruptam. Hec aũt preſeruatio glorioſe virgi
ni nõ mediocriter ꝓfuit. homi em̃ ꝑ peccatũ
maculato dixerat dominꝰ. Cinis es ⁊ ĩ cine/
rem reuerterꝭ. Beata igit̃ ꝟgo a peccato pre
ſeruata: nec a vermibꝫ eſt corroſa nec ĩ cinerẽ
reuerſa. Omĩ etiã mulieri filios procreanti
propter peccatũ inflixerat dicẽs ĩ dolore pa
ries. Dña aũt noſtra nulliꝰ peccati cõſciã vl
lo ſine dolore: imo cũ infallibili gaudio dul/
ciſſimũ filiũ ſuũ parturiuit. O igitur Ma
ria virgo puriſſima. O Maria inocentiſſi
ma. O Maria oĩ ſctitate repletiſſima: miſe
rere obſecro mihi ſeruo tuo q̃ tantũ anxius
ſum d̃ honore tuo. Zelꝰ em̃ puritatꝭ tue come

dit me. obſecro te o regina celorũ: dña ange/
lorũ. mater miſericordie: fons indeficiẽs di/
uine clemẽtie: vt nobis famulis tuis qui im
maculate cõceptionis tue venerãda ſolẽnia
colim⁹: impetrare digneris a dilecto filio tuo
aie ſanctitatẽ: ſanitatẽ corpis: fructuuz terre
vbertatẽ: omniũq₃ delectabiliũ abundãtiam:
oẽs etiã diaboli inſidias ⁊ fraudes a nob
expellas: ⁊ ꝯtra aduerſa oĩa nos cuſtodieſ
ad vitã poſtremo pducas eternã. ¶ ℞. Con/
gratulamini mihi oẽs qui diligitis dñm.
Quia cũ eſſem puula placui altiſſimo all'a.
℣. Ego ex ore altiſſimi pdij pmogenita. ego
in altiſſimis habitaui: ⁊ i omi populo ⁊ gen
te pmatũ tenui. Quia.

De omelia. Lectio ſeptima.

Et ſi ex ſuperiorib⁹ argumẽtis glorio
ſe virginis innocentiã: etiã non ad/
modum ſubtilis percipere poſſit in/
tellect⁹: tamẽ pro deuotarũ cõſolatione men/
tium domine noſtre puritatẽ adhuc aliter cõ
probabo. Si beata virgo Maria originali
fuiſſet vicio maculata nõ poſſet dici ſimpli/
citer virgo. quia ſicut per luxurioſam cõmix
tionem corrumpit̃ caro: ita anima per pctm̃
Si ergo originalis infectio glorioſe dei ge/
nitricis animã ſordidaſſet: virgo nõ eẽt ſim
pliciter ſed ſm quid tm̃modo nuncupanda
In contrariũ aũt canit eccleſia. Sancta ⁊ i/
maculata virginitas. ꝗ cõcluſio noſtra veriſ/
ſima demonſtrat̃. ¶ ℞. Factũ eſt diluuiũ pec/
cati ſup oẽm terrã. Opertiq₃ ſunt oẽs mõteſ
excelſi ſanctoꝝ all'ia. ℣. Archa ꝓo deifera ele/
uata eſt in ſublime. ⁊ ferebat̃ ſup aq̃s. Oper
tiq₃ ſunt.

Lectio octaua

A Sufficienti etiã diuiſione hec veri/
tas declarat̃. Circa domine noſtre cõ
ceptionẽ vnũ ex trib⁹ dicere neceſſe
eſt. Aut ꝙ de⁹ illã preſeruare nõ potuit. Aut
ꝙ potuit quidẽ ſ₃ noluit. Aut ꝙ potuit ⁊ vo
luit preſeruare. Si primã opinionẽ cõpro/
bas: neceſſario tibi dicendũ eſt ꝙ de⁹ non eſt
oĩpotẽs. hoc aũt hereticã habet prauitatem:
q₂ apud deũ nõ eſt impoſſibile omne verbuz
ergo tu heretic⁹ ⁊ infidelis habend⁹ es: ſi bea
tam virginẽ ideo in originali peccato exiſti/
mas conceptã: quia de⁹ illam preſeruare non
potuit. Si vero ſecunde adheres opinioni:
ꝙ de⁹ potuit quidẽ ſed noluit venerãdã ma
trez ſuã immaculatã cuſtodire: neceſſe habeſ
profiteri chriſtũ erga genitricẽ ſuã: boni nul
latenus filij debitũ peregiſſe. Bonus nãq₃ fi
lius matrẽ ſuã debet diligere: eamq₃ a cun/
ctis malis ⁊ ab oĩ infamia iuxta ſua poten

tiam liberare. Cum igitur originale peccatũ
celeſtis glorie ianuã claudat: gratiã ⁊ viſio/
nem dei eternã aufert maculatis: nihilq₃ tur
pius nefanda peccati veſania excogitari va
leat p quã filij diaboli nũcupamur ⁊ ſumus
Iniquuz valde ⁊ horribile videret̃ ſi aſſere/
re quis preſumeret ꝙ dñs noſter illã quã ab
eterno elegerat in matrẽ in tantã ignomini
am dedecus ⁊ iacturã corruere pmiſerit cum
poſſet preſeruare. Cũ ergo domin⁹ nr̃ nõ ve/
nerit ſoluere legem ſed adimplere: profecto
conſtat ꝙ dilectã matrẽ ſuã iuxta legis man
datũ voluit honorare. ¶ ℞. Filij hominum
vſq₃quo graui corde: vt quid diligitis vani
tatem ⁊ queritis mendaciũ: Scitote quo/
niã domin⁹ ipſe eſt de⁹: ipſe fecit eã ⁊ pſerua
uit eã all'a all'a. ℣. Ferculũ fecit ſibi rex Sa/
lomon de lignis libani: columnas eius fecit
argenteas: reclinatorium aureum: aſcenſuz
purpureum media charitate ꝯſtrauit. Sci
tote.

Lectio nona

Si igitur deus non modo potuit ſed
etiam voluit glorioſam virginẽ ma
trem ſuã ab originali vituperio pre/
ſeruare. cũ nihil diuine poſſit reſiſtere volũ/
tati: cũq₃ diuinũ beneplacitũ ſit inuiolabile:
q₂ preceptũ poſuit domin⁹ ⁊ nõ preteribit: ⁊
oĩa quecũq₃ voluit fecit. Incõuincibili ra
tione concluditur ꝙ pijſſim⁹ ſaluator noſter
qui ab eterno matrẽ ſuã ab originali labe cu/
ſtodire diſpoſuit: illã proculdubio immacu
latã preſeruauit. Recte ergo deuota hec mu
lier dominũ noſtrũ alloquit̃ dicens. Beat⁹
venter qui te portauit: ⁊ vbera que ſuxiſti.
Hoc etiã tiburtina Sybilla cõmemorans
decãtauit. O felix illa mater cui⁹ vbera chri/
ſtum lactabũt. Felix ergo Maria mater do
mini noſtri benedicta. Felix Maria mũdi
totius imperatrix ⁊ dña. Felix Maria ab
oĩ labe peccati per ſuũ dulciſſimũ filiũ pe/
nitus preſeruata: cui ſit honor ⁊ gloria in ſe
cula ſeculoꝝ Amen. ¶ Ad laudes ⁊ p horas
añ. Aq̃ multe nõ potuerũt extinguere Ma
rie charitatẽ all'a. Añ. A cuſtodia matutina
vſq₃ ad noctẽ ſperauit Maria in dño all'a.
Añ. Apud dñm miſericordia: ⁊ copioſa ſup
Mariã redemptio all'a. Añ. Reges terre ⁊
oẽs populi laudate matrẽ dñi dei nr̃i all'a.
¶ Ad benedictus añ. Que eſt iſta que pgre/
ditur quaſi aurora conſurgẽs: pulchra vt lu
na: electa vt ſol: terribilis vt caſtroꝝ acies or
dinata all'a all'a. ¶ In ſecũdis veſperis añ.
Tota pulchra es ⁊c. ℣. Diffuſa eſt grã in la/
bijs tuis all'a. ℞. Propterea benedixit te de/

ſus in eternũ all'a. Ad magnificat An̄. Qui
mundũ facere poteſt de immũdo ↄceptum ſe
mine: me fabricauit filius vllo ſine crimine.
alleluia all'a all'a.

Ad miſſam introitus.

Gaudeamus om̄es in dño diez
feſtũ celebrãtes ſub honore in/
temerate virginis Marie: de
cuius immaculata conceptione
gaudent angeli: ꝛ collaudãt filium dei all'a.
Ps. Celi enarrãt gl'iam dei: ꝛ opera manuũ
eius annũciat firmamentum. Gl'ia patri ꝛc.
Gl'ia i excelſis deo ꝛc. qm̄ tu ſolꝰ ſctũs Ma
riã fabricaſti. Tu ſolꝰ dominꝰ Mariã preſer
uaſti. Tu ſolus altiſſimꝰ Mariã ſublima/
ſti Jeſu xp̄e ꝛc. Oratio
Deus qui ꝑ imaculatã ꝟginis ↄcepti
onem dignũ filio tuo habitaculum
preparaſti. Concede vt quiſquis huiꝰ
ſanctiſſime feſtiuitatis ſolennia celebrabit i
terris proſperitatẽ ꝛ pacẽ: in celis ꝟo requiẽ
ꝛ gloriã obtineat ſempiternã. Per eundem
dominum ꝛc.
Lectio libri ſapientie
Dominꝰ poſſedit me in initio viaru3
ſuaꝝ. Require in natiuitate eiuſde3
virginis. Graduale. Quã pulchra
es ꝛ q̄ȝ decora beatiſſima virgo Maria. tem
plum dei ſacrariũ ſpiritusſcti. Tu quẽ celi ca
pere nõ poterãt ꝑ tua innocẽtia: gremio con
tuliſti. ℣. O pulcherrima ꝟgo: vulnerauit
formoſitas tua cor diuinũ. attraxit puritas
tua creatorem ad vteꝝ tuũ all'a. all'. ℣. Non
eſt inuentꝰ ſimil' tui: pſeruatꝰ a macula origi
nalis pcti all'a. Sequentia.
Salue ſponſa deitatis: Maria fons
pietatis angeloꝝ dña. Aue dulcis o
Maria: chriſti mater ꝛ filia: vlla ſi/
ne macula. Tu ſol refulgens gloria: celorum
luſtrãs atria: luce reples ſecula. Tu puteus
honeſtatis: fauus dulcis charitatis: tu nr̄a
leticia. Roſa rubea caſtitatis: lilium virgini
tatis: cum omni fragrãtia. Tu magiſtra cle
mentie: mater miſericordie: noſtra delens cri
mina. O norma innocẽtie: maria plena gr̄e:
tu ſtella matutina. Tu a deo fabricata: in cõ
ceptu preſeruata: nulla trahis ſcelera. Tu in
celis coronata: ab angelis venerata: micans
ſuper ſidera. Nos famulos rege tuos: atq̄ȝ
tibi fac deuotos: pro tua clementia. Ab infer/
no liberatos: nos poſtremo fac beatos: in celi
militia Amen.

¶ Sequẽtia ſcti euãgelij ſm Lucã.
In illo tempe. loquente Jeſu ad tur
bas: extollens vocẽ quedã mulier de
turba dixit illi. Beatus venter qui
te portauit ꝛ vbera que ſuxiſti. At ille dixit.
Quinimo. beati qui audiũt verbũ dei et cu
ſtodiunt illud ¶ Offertorium. Jubilate om
nes ꝛ letamini hodie de imaculato conceptu
virginis gl'ioſe. Angeli eteni gaudẽt: celi ap
plaudũt: mũdꝰ exultat: infernꝰ ↄtremiſcit: de
mones cruciant̄: cũ de manu dei maria fabri/
catur all'. ¶ Orõ ſecreta.
Deus qui om̄es mr̄is tue cultores ex
altare ſtatuiſti: concede propiciꝰ: vt
qui ſanctiſſimũ eius conceptũ ꝑ hec
ſacra myſteria iubilãdo veneramur tuã ſem
per ꝛ vbiq̄ȝ illiꝰ precibꝫ miſericordiã ↄſequa
mur. Qui viuis ꝛ regnas ꝛc. ¶ Prefatio.
Eterne deꝰ. Qui dilectã ſponſam tuã glori/
oſam virginẽ Mariã om̄ibꝫ ꝟtutibꝫ orna/
tã fabricaſti: ꝛ in puriſſima eiꝰ conceptione:
ab originalis peccati macula illeſam pſerua
ſti vt totiꝰ eſſet innocentie ſpeculũ ꝛ exẽplar
ſanctitatꝭ: dignũq̄ȝ exiſteret habitaculũ vni
geniti filij tui. Per quem. ¶ Cõmunio. Be
ata conceptio Marie virginis q̄ neſciuit la
bem criminis all'.
¶ Poſt cõmunionem oratio.
Benedicere virginis Marie imacu/
lata cõceptione gaudẽtes: te ſuppli/
ces deprecamur om̄ipotẽs deꝰ vt q̄ i/
effabilem eiꝰ innocẽtie puritatẽ ſincera deuo
tione cõfitemur: ad ↄtemplãdã illiꝰ gloriam
in celeſti palatio ipſa itercedẽte ſubleuemur.
Per dominũ noſtꝝ Jeſum xp̄m filiũ tuu3: q̄
tecum viuit ꝛ regnat in vnitate ſpiritusſcti
deus per omnia ſecula ſeculoꝝ Amen.
¶ Jſte ſunt Rubrice huiꝰ officij. Si h̄ feſtũ
venerit in dñica fiat de feſto: q2 ſpecialis dei
opatio fuit i tali die q̄ gl'ioſe virgini ſingl'a/
ris ꝑrogatiua collata eſt. ꝛ iõ officium dñice
debet trãſferri ad diem ſequentẽ. Jn die aũt
octaue que venit in dñica: fiat de ipſa domi/
nica. ꝛ officium octaue trãſferatur ad diem
ſequentem. Et hec omnia ſunt ordinata au/
toritate ſummi pontificis qui etiã ſtatuit ꝙ
octaua huius feſti celebretur cum officio du
plici. Si ꝟo dominica venerit infra octauã
fiat de dñica cũ cõmemoratione feſti. Et qñ
fit officium dñice non dicãtur preces. nec di
catur ex debito officiũ de domina ſicut nec di
citur in ceteris diebus infra octauam. Et in
miſſa dñice nõ dicat̄ Gloria in excelſis. nec
Jte miſſa ẽ: nec Te deũ laudãꝰ ad matutinũ.

ſed nonū rn̄ſoꝛiū dicat̄ ſic̄ fit i ceterꝭ dn̄icis
de aduētu. Quottidie āt infra octauā fiat cō
memoꝛatio de aduētu. Qn̄ ꝟo aliq̄ feria ifra
octauā hꝫ antiphonas laudū de ꝓpo: tūc ad
matutinū poſt oꝛōnē feſti fiat cōmemoꝛatio
de feria. deinde dicāt̄ laudes de feria cū ill' an/
tiphonis ꝓpꝛijs ⁊ pſalmis ſuis abſq3 caplo
ꝟ. ⁊ bn̄dictꝰ. ſꝫ dicto Laudate dn̄m de cel' cū
ſua antiphona terminetur. ibi. Fideliū ani/
me ⁊c. ſicut olim fiebat in die ſcte̅ Lucie. qn̄
occurrebat feria hn̄s laudes de ꝓpꝛio. Item
ꝑdictꝰ pōtifex oꝛdinauit ꝙ i hac octaua non
fiat officiū de aliquo ſancto: nec etiā de ſancta
Lucia ſꝫ trāſferat̄ poſt octauā. licꝫ poſtea ad
petitionē cuiuſdā religioſi ꝯceſſerit ꝙ poſſit
fieri de ſctā Lucia in die ſuo. ⁊ ita ſeruet̄. Oꝛ
dinauit etiā ꝙ officiū p̄ſentationis glioſe ꝟ/
ginis marie celebret̄. xxj. die nouēbꝛis ⁊ fiat
duplex maius. ⁊ accipiatur officiū natiuita
tis eiuſdē: ſed vbi eſt nomē natiuitatꝭ pona/
tur nomen p̄ſentatōis. Facto fine pia lauda
detur ꝟgo Maria.

¶ Pars ſecūda ſupꝛadicti ſermonarij qđ
Mariale appellat̄ i q tractat̄ đ ſacratiſſima
ꝟgis Marie natiuitate. Hec aūt pars pro
pꝛio ac ꝑticulari noīe liber vite nūcupat̄.

Sermo pꝛimus

Egredietur

ꝟga de radice ieſſe: et flos
de radice eiꝰ aſcēdet. Iſa.
xj. c. Recitāt hiſtoꝛiogra/
phi ꝙ antiq̄ magnoꝝ pn̄
cipū natalia celebꝛabāt.
Ipſi q̄3 pn̄cipes diē natal' ſui cū ſolēnitate ⁊
iocūditate deducebāt. Vn̄ Marci. vj. đꝛ ꝙ
Herodes rex i die natal' ſui cenā fec̄ pn̄cipi
bus ⁊ tribunis. ⁊ p̄mis galilee. Subditi eti
am in dieb natalicijs dn̄oꝝ ſuoꝝ tripudia
⁊ choꝛeas atq3 feſtiuos ludos i eoꝝ aſpectib
faciebāt. Vn̄ Mat. xiiij. đꝛ. Die aūt natal'
Herodis ſaltauit filia Herodiadis in me/
dio ſcꝫ alioꝝ choꝛizantiū ⁊ placuit Herodi
Et talia natalicia regū appellabant̄ ferie ſo
lēnes. l. fi. C. de feri. Et in ſil'ib dieb oē ius
p̄toꝛiū ceſſabat: vt habet̄ in dicta. l. fi. glo. ꝟo
in rubꝛica. C. eo. ti. appellat ferias repētinaſ
qn̄ infra annū naſci t̄ repentine filius pn̄cipi
Sancta q̄3 mater ecclia bti Iohis baptiſte
natiuitatē ſolēnit̄ iubet celebꝛari. qꝛ ſctifica/
tus fuit i mr̄is vtero: p̄curſoꝛq3 fuit ſaluato/
ris. Quapꝛopt̄ in die natal' eiuſdē ꝑ vniuer
ſum oꝛbē ab oīb fidelib xp̄icolis ſingul' an/
nis feſtiua gaudia celebꝛāt̄. Quāto g̃ maioꝛi

Dies na
tales pn̄
cipū cole
bantur

deuotōe ac reuerētia ſctiſſime ꝟgis genitricꝭ
dei debēt ſacratiſſima natalicia celebꝛari. ꝑfe/
cto i iſto ſctiſſimo die dꝫ humana mens ma
gnā in leticiā ꝑſilire. Vn̄ beatꝰ Augꝰ. in ſer/
mone hodierno inq̄t Adeſt nob dilectiſſimi
optatꝰ dies btē ac venerabil' ſemꝑq3 ꝟginis
Marie. Iō cū ſūma exultatōe gaudeat ter
ra nr̄a tāta ꝟgis illuſtrata natali. Hec ē em̄
flos cāpi de q̄ oꝛtū eſt p̄cioſum liliū ꝯuallijꝫ
ꝑ cuiꝰ partū natura mutat̄ ꝓthoplauſtoꝝ q̄
deletur ⁊ culpa. Et beatꝰ Iohes chꝛyſoſtomꝰ
etiā ipe in ſ̄mone hodierno inq̄t. Hodie fit
mūdo ſalutꝭ initiū. Iubilate deo oīs terra.
cātate ⁊ exultate ⁊ pſallite. Exaltate vocē ve
ſtrā exaltate. nolite timere: edita ē nobis i lu
cem ſpōſa dei de q̄ naſciturꝰ eſt agnꝰ dei q̄ tol
lit pctā mūdi. Exultate mōtes ⁊ colles ⁊ ſic̄
cera defluite. Letare humanū genꝰ. Cātate
celeſtes ſpūs. lapides nolite tacere: quoniā
hodie nata ē illa ꝟga q̄ ꝓtulit miri odoꝛꝭ fra
grātiā. Hec ille. Cuiꝰ ꝟgis glioſe natiuitatē
ꝓuidēs in ſpū ꝓpha deſcpſit eā ſub noīe ꝟge
dicēs ꝟba thematꝭ nr̄i. Egrediet̄ ꝟga de radi
ce ieſſe ⁊ flos de radice eiꝰ aſcēdet. Hic āt floſ
fuit Ieſus xp̄s eiꝰ filiꝰ q̄ de ſeipſo inq̄t Cañ.
j. Ego flos cāpi. ¶ Dicit̄ āt flos cāpi: ⁊ non
hoꝛti triplici de cā. Pꝛio qꝛ flos hoꝛti vt na/
ſcat̄ terra apit̄. flos āt cāpi ſine terre aptione
naſcit̄. ſic etiā xp̄s natꝰ eſt de ꝟgine ſine ꝟgini
tatꝭ eiꝰ violatōe. Scđo đꝛ flos cāpi ⁊ n̄ hoꝛ
ti. qꝛ flos hoꝛti ē clauſus: flos ꝟo cāpi om̄ib
eſt apertꝰ. ⁊ ſic etiā hoꝛtus pietatꝭ xp̄i nulli
claudit̄: ſꝫ om̄es ad ipm ꝑn̄t accedere ⁊ miſe/
ricoꝛdiā īuenire. Tertio đꝛ flos cāpi: qꝛ i ꝑti
bus vltramarinis naſcit̄ q̄dā flos qui vocat̄
flos cāpi. habetq3 ſtipitē aſperū: ⁊ q̄nq3 folia
rubea. ⁊ ſignificat xp̄m q̄ ꝓtulit aſperitatem
crucꝭ ⁊ hūit q̄nq3 vulnera paſſiōis. Recte g̃
btā ꝟgo noīe ꝟge deſigt̄. qꝛ ex ea ꝓdijt flos flo
rū: fructꝰ fructuū bn̄dictꝰ Ieſus filiꝰ eiꝰ ⁊ dei
Et ꝙ ſup̄dicta ꝓphia de nullo alio itelligat̄:
q̄3 de btā ꝟgie ⁊ de xp̄o eiꝰ filio pꝫ ꝑ trāſlatōꝫ
caldaicā q̄ in h̄ loco ſic hꝫ. Exurget rex de fi/
lijs iſrl' ⁊ meſſias de filijs filioꝝ eiꝰ. đꝛ āt in
p̄fata ꝓpheia. Egrediet̄ ꝟga de radice ieſſe
qꝛ licꝫ btā ꝟgo oꝛta ſit de radice iudeoꝝ: tn̄ ē
egreſſa naturā radicꝭ. Radix em̄ ad ima. vir
ga ad alta tendit. radix i terra. ꝟga in aere ꝑ
ficit. radix terre humoꝛe. ꝟga celi roꝛe ⁊ ſolis
caloꝛe creſcit. Iudei em̄ petebāt ima vicioꝛū
illa āt alta ꝟtutū. illi erāt fixi i terra ꝑ cupi/
ditatem terrenoꝝ: illa ꝟo nunq3 icuruata ē ad
trāſitoꝛia bona. ſed in celo habitabat ꝑ cupi/
ditatē ſupnoꝛum. illi paſcebātur amoꝛe car/

Xp̄s flos
campi